

■ 4 Kasım
2016 Cuma
■ Sayı: 52
■ 5 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EGME

SSCB ve Türkiye Cumhuriyeti: İki trajedi

Uyanıklığımız kadar huzuru hak ediyoruz. Sovyetler çözülürken ülkedeki komünistler yeterince uyanık davranmamıştı. Sosyalist ülkenin iç barışı bozulmasın derken ülke elden gitti.

YENİ BİR CUMHURİYET İÇİN

GELENEK'İN 30 YILI | BÜYÜK EKİM DEVRİMİ | SOVYETLER'DE KÜRTLER | DEVRİM KADINI YÜCELTTİ | KOMÜNİST GENÇLİK İŞÇİ SINIFININ YOLUNDA | PARTİLERİN 18. DÜNYA TOPLANTISI

6 KASIM 2016

Bundan 99 yıl önce 6 Kasım günü başladı.

Büyük kıyımların, korkunç bir sefaletin, ölçsüz dehşet anlarının yaşandığı Birinci Dünya Savaşı'nın büyük karanlığının içinden çıktı.

Binlerce yıldır savaşılan insanlık, ilk dünya savaşının dehşeti içinde kıvranıyordu.

Rusya'da devrim patlak verdi. İşçiler iktidarı aldılar. Komünistler bilinçli işçilere, savaştan ve yoksulluktan yılmış köylü kitlelerine, kadın ve erkek milyonlarca insana önderlik etti.

Rusya'da o günlerde kullanılan takvime göre 24-25 Ekim'e denk geldiği için Ekim Devrimi denildi. Devrimin ilk yaptığı işlerden birisi eski düzenin takvimini de kaldırmak oldu.

Büyük Ekim Devrimi, Rus Devrimi, Bolşevik Devrimi...

Bu devrimi asıl büyük yapan, sonraki yıllarda yarattığı büyük mucizedir.

Yüzyıllık rakibi Osmanlı İmparatorluğu'nun çatırtilan hissedilirken, Rus Çarlığı yıkılmadı. Çürüyüp, çatırdayıp devrilmedi. İşçiler devirdi onu.

Ve işçi iktidarı kurdu. İlk defa koca bir ülkede. İlk defa günlerle, aylarla sayılan kısa bir zamanda parlayıp yiterek değil. Kalarak, bir ülke inşa ederek.

Ve işçi iktidarı, emperyalist boğazlaşmanın ikinci perdesinde Alman faşizmini yendi, Avrupa'yı özgürleştirdi.

Sömürgelerde İngiliz, Fransız, Holandalı, Belçikalı emperyalistlerin pençesinde kıvranan yoksul halklara arka çıktı. Emperyalist işgale karşı çıkanlarla yoldaşlık etti. Anadolu'nun ulusal kurtuluş mücadelesine silah verdi, güç verdi. Kendisi yokluk içinde kıvranıırken...

Geniş bir coğrafyada "kimsesizlerin kimsesi oldu."

6 Kasım günü, bu yüzden tüm dünyada komünistlerin önem verdiği, iki eli kanda olsa unutmadiğı, selamladığı bir gündür.

Türkiye'de komünistler bir de bazı işlerini tam bu güne denk getirmişler, bu günü selamlayarak yapmışlardır.

15 yıl önce, Sosyalist İktidar Partisi, Türkiye Komünist Partisi adını alırken Bolşevik Devrimi'nin yıl dönümünü selamlamıştır.

Sosyalist Türkiye Partisi, 24 yıl önce 6 Kasım günü "Partimiz Marksist-Leninist bir partidir" diyerek kuruluşunu duyurmuştur.

Her yıl Kasım ayında büyük devrimi selamladığımız gibi, bu yıl dönümlerini kutlarız.

Bu yıl Kasım ayının bir başka anlamı daha var. Ülkemizin bugün yayında olan en eski Marksist dergisi Gelenek'in ilk sayısı bundan tam 30 yıl önce yayınlandı.

Sömürü düzenine ilk büyük darbeyi vuran Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 99. yıl dönümünde, devrimin esin kaynağı olduğu başka şeylerle birlikte bir de Gelenek'in 30. yılını kutlayacağız.

"Selam olsun dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine" diye seslendiğimiz gündeki inancımızla, "İnsanlık kazanacak, emperyalizm kaybedecek" dediğimiz gündeki güvenimizle, "Yağma yok, sosyalizm var" dediğimiz gündeki kararlılığımızla, "Gelecek sosyalizm" dediğimiz gündeki coşkumuzla...

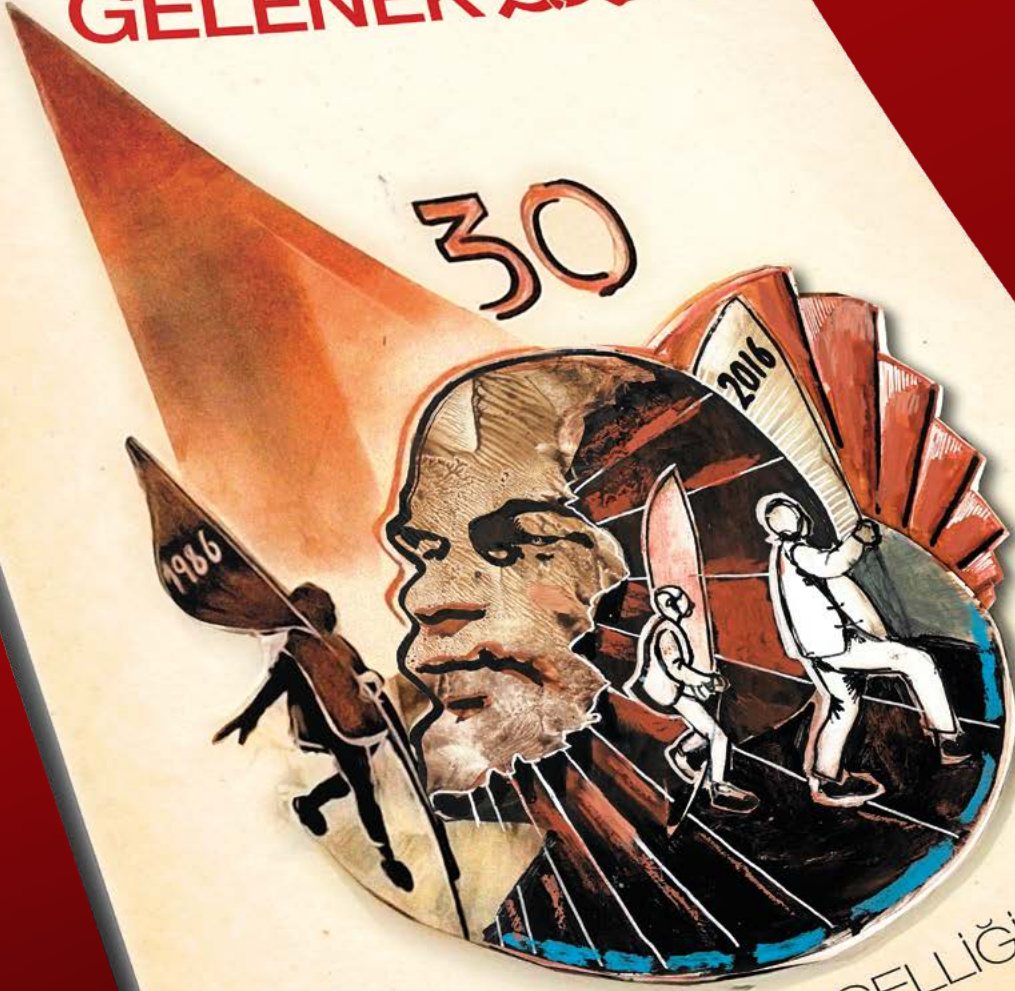
İnsanlığın kurtuluşu yolunda "yoldaşlık" etmenin gururuyla.

KOMÜNİST PARTİ

BOYUN
EĞME

GELENEK Bütün Öküzlerin
İşçileri, Birleşin!

30. YILDA
GELENEK'İN GÜNCELİĞİ

132

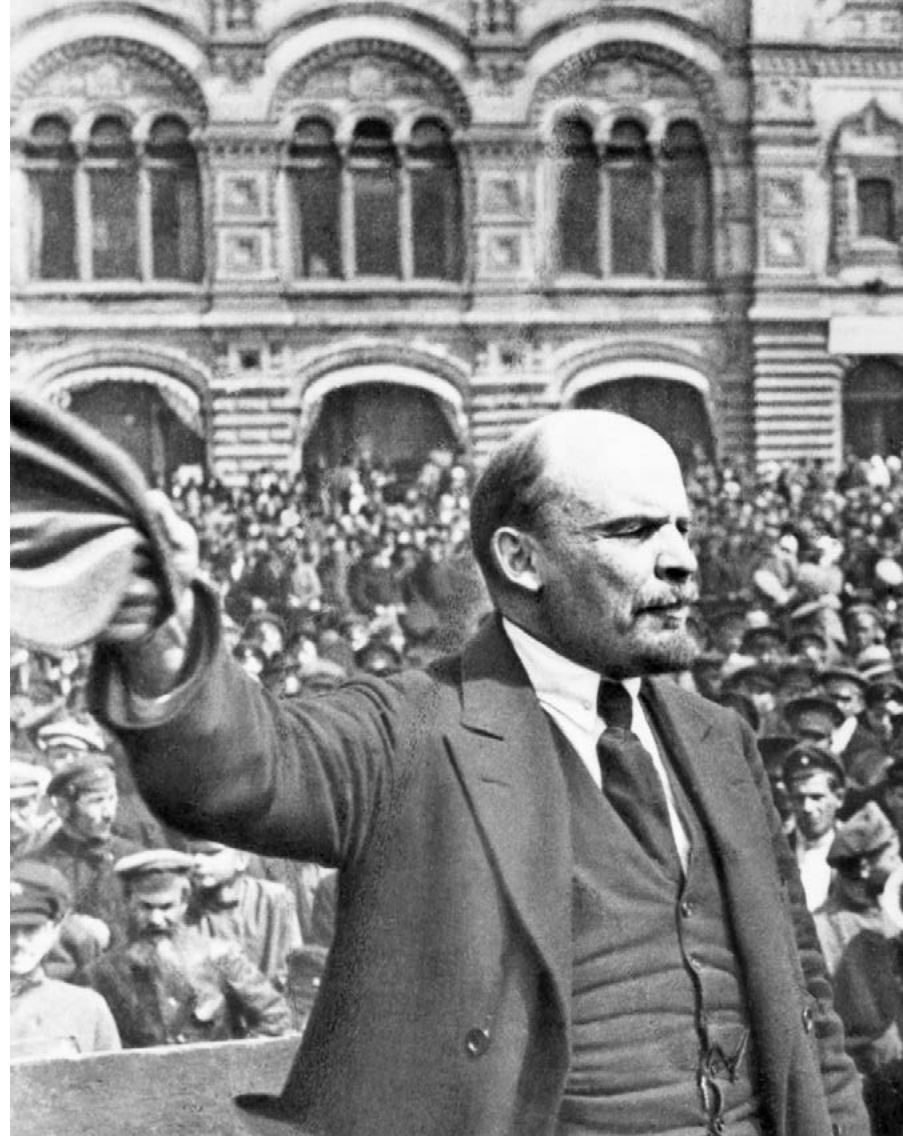
Kasım 2016
Komünist Parti'nin
teorik yayın
organidir

GELENEK 132 ÇIKTI!

BÜYÜK EKİM DEVRİMİ SADECE GELECEĞİ DEĞİL GEÇMİŞİ DE AYDINLATTI

Proleter

MARKSİST BİLİMİN, TARİHSEL MADDECİLİĞİN OLMAZSA OLMAZI, ÖZÜNDE OLANI BUDUR: TARİH, SINIFLAR MÜCADELESİDİR VE MÜCADELENİN KAÇINILMAZ SON ETABI İŞÇİ SINIFININ YENİ BİR DÜNYAYI KURACAK OLAN MUTLAK İKTİDARIDIR. BU HEM DÜNYA TARİHİNİ HEM DE GELECEĞİMİZİ AYDINLATAN BİR DOĞRUDUR.

György Lukács Büyük Ekim Devrimi'nin coşkusunun yüksek olduğu yıllarda tarihsel maddeciliğin "teorik olarak bile, ön koşul olarak proleter devrimin evrensel güncelliğini" içerdiğini yazıyordu. Kitabının, bu yazının başlığıyla aynı olan adında bir de "Lenin'in Düşüncesi" eki vardı.

"Tarihsel maddecilik -teorik olarak bile- ön koşul olarak proleter devrimin evrensel güncelliğini içermektedir. Bu anlamda, tüm dönemin nesnel temeli ve aynı zamanda onun kavranmasında ki bakış açısı olarak, proletarya devriminin güncelliği Marksist öğretinin can alıcı noktasını oluşturur. Bütün temelsiz hayallerin mutlak inkarında ve tüm darbeci girişimlerin şiddetle mahkûm edilmesinde ifadesini bulan bu sınırlamaya rağmen, Marksizmin oportünist yorumu bu dolambaçlı yoldan, devrimi Marksizmin tüm yapısından kesin ve köklü biçimde çıkarıp atmak için, derhal Marx'ın tek tek öngörülerindeki sözüm ona hatalara sarılmaktadır. Ve Marx'ın 'ortodoks' savunucuları, onu eleştirenlerle, burada, yolun ortasında birleşmektedirler."

Lukacs, ortodoks savunucularla eleştirmenlerin buluştukları kavşağa örnek olarak, ortodoks Kautsky'nin revizyonist Berns-

tein'a söylediğini aktarır: "proletarya diktatörlüğü konusunda karar almayı rahatlıkla geleceğe bırakabiliriz."

Bırakamayız! Ne sınıfsız toplum "ütopyamızı" ne burjuva devletin yıkılarak yerine bir işçi devletinin kurulması gerekliliğini, ne siyasal devrime odaklanmayı bırakamayız. Ve başka şeyleri de...

PROLETARYA VE OTOBÜSTEKİ TEKME

Örneğin Marksizmin sınıflara odaklanırken kimlikleri ihmal etmiş olabileceğini, ekonomik yapının belirleyiciliği derken kültürel alanı atladığını yazan basamaklara yöneldiğinizde eliniz ayağınız dolanmaya başlayacaktır. Otobüste kadın tekmeleme vakasını neresinden tutacaksınız? Şeytanın avukatlığı denen yöntem ufuk açıcı olur çoğunlukla. Ama burada şeytan değil sınıfsallık kategorisi yetiyor. O alçak, lüks otomobilden inen bir burjuva kadına saldırmaya cüret edebilir miydi, diye sordu bir soL portal yazarı olayın ardından. O alçak olsa olsa bir emekçiye saldırabilirdi. Bu saldırı başka zaman başka yerde gerçekleşseydi, biçimsel olarak yine "kadına yönelik şiddet" olurdu. Ancak karakteri ve

işlevi tamamen değişir, örneğin psikiyatrik bir olgu haline gelebilirdi. Metrobüste işinden dönen bir kentli emekçi kadına AKP'li şeriatçı bir lümpen tarafından uygulandığında, cumhuriyet karşıtı karşı-devrimin toplumsal yüzüyle yüzleşmiş olduk. Karşı-devrimciler kadınları döve döve evlerine sokuyorlardı özetle!

Bu bakış açısı bizi emekçilerin karşı-devrime diklenmesine, kadın erkek işçilerin kol kola

girmesine, karşı-devrimi önlemek için sosyalizm mücadelesine taşır. Başka bir bakış açısı şort giyen kadınların sokağa çıkmasını üretir. Kötü mü olur? Neden olsun ki! Sosyalizm mücadelesi toplumun her kesiminin direndiği bir ortamda kendi devrim davasını daha kolay yaygınlaştıracaktır, komünistler daha rahat nefes alıp verecek, müttefikler bulacaktır belki de. Ama komünistler öncüllerden nihai hedefe uzanan bir bütünlükle düşünür

99. yılında Ekim Devrimi nasıl anılır, nasıl anılmalıdır?

Türkiye'nin 2013 Haziran Direnişini "o kadar uğraştık yine olmadı" diye hatırlayan solcusu, "güle güle Tayyip" diye şarkı düzdükleri iktidarın intikamını göğüsleyemeyen direnişçileri, FETÖ soruşturmasına sokuşturulan aydınlanmacı öğretmeni,

çocuğuna laik özel okul parası denkleştirmeye çabalayan mühendis çiftleri var. Ekim Devrimi bunların oluşturduğu yığından ve iç karartıcı resmin içinden ne anlaşılır, ne anılabilir.

Devrim maddi nesnellüğün zaafına meydan okumadan yapılmaz, dedik. Biz Ekim

Devrimi'ni, Türkiye'nin devrimci olanaklarına ayaklanmamızı basarak anarız. Devrime, devrimin güncelliğinden bakmayan devrime ister istemez küfür veya alay üretir. Biz Ekim Devrimi'ne baktığımızda Türkiye'de devrimin yapılabilirliğini görüyoruz.

devrimin evrensel güncelliği

“Kapital’e karşı devrim”

Marx, şeylerin özü ve görünüşleri aynı olsaydı, bilime gerek kalmazdı diyor. Lenin’de aynı parlak fikir, görünüşlerin yanıtlıcağını yırtıp atacak olan “bilimin” odağına devrimin güncelliğini yerleştirerek derinleştirilir.

Ekim’in öğrettiklerinden biri de bilimle devrim arasındaki diyalektiktir. Devrimin zorunluluğu bilimsel olarak kanıtlanabilir. Ancak bu kanıtlanma argümantasyonu, yalnızca sınıf mücadelesinin içinde gerçekleştirilebilir. Üstelik bu mücadele devrim için veriliyor olmalıdır, yalancı dostlar alışverişte görsün diye değil!

Lenin, geri kalmış, sanayisi ve dolayısıyla işçi sınıfı çok gecikmiş Çarlık Rusyası’ndan dünyaya, Batıya baktığında Rusya Sosyal-Demokrat İşçi Partisi ile karşılaştığında devasa boyutlarda yapılarla gözlerini kamaşmaya terk edebilirdi. Yüz binlerce üyesi, milyonlarca seçmeni olan, harcında Marx’ın Engels’in emeği, yönetiminde de aynı ustaların öğrencilerinin bulunduğu partilerdi bunlar. Lenin’in muhtemelen kendine ve yoldaşlarına sorduğu soru bu yapıların devrim gerçekleştirilebilir özneler olup olmadıklarıydı. Hantaldılar, büyük mücadelelerle elde ettikleri kısmi kazanımlara tutsak düşmüşlerdi, artık risk alacak halleri kalmamıştı, kitlelerini yitirmemek için düzene uyumlu kitlelere kendilerini uyarıyorlardı.. Geri kalmış Rusya’nın açık alana ve kitlelere çıkmakta zorlanan Bolşevikleri, boyunlarından büyük eleştirilere kalktılar.

1917 Ekim Devrimi’nin yolu başka türlü açılmazdı. Devrim kuşkusuz tarihsel koşulların, yani bir maddi nesnellığın üstüne bina edilebilir yalnızca. Ama devrim eninde sonunda bir eylemdir. O eylemin devrimin yapılabilirliğine inanan ve yapmaya ehil hale gelmek için kendisini yetiştiren kadroları yoksa maddi nesnellik ne işe yarar?

1917 Ekim Devrimi’nin dersi sosyalizmin tarihsel olanaklarının nasıl olgunlaşacağına ilişkin değildir. Üretici güçlerin gelişmesi ve üretim ilişkileriyle çelişkiye girmesi, Marx’ın bilimsel düşünceyi sıçratan ve sosyalist bir devrimi çığırın projeye olmaktan çıkartan muazzam keşfidir. Bu soğuk kavramları proletarya diktatörlüğüne bağlar zaten Marx.

Soğuk kavramlarla devrim eylemi arasındaki bağ 1917’de kurulur. Devrim maddi koşulların eşitsizlik ve eksiklerine meydan okumaksızın yapılamaz. Gramsci’nin deyişiyle de Ekim “Kapital’e karşı devrim” değil midir?

Gramsci’nin Lenin’in devrimi ve Marx’ın Kapital’ini kastederek yazdığı bir makalenin başlığı buydu: Kapital’e karşı devrim

ve hareket ederler. Kültürler, kimlikler... onları sınıf kriterlerine vururuz, orada anlamlandırırız. Anlamlarını sınıf kavramının önüne geçirmeye izin vermeziz. Buna izin veren, sınıfsız topluma, proletarya diktatörlüğüne, sosyalist devrime elveda der.

Marksizm toplumun kaderine sınıf mücadelelerinin karar vereceğini söylüyorsa, ancak bu mücadelenin içinde, işçi sınıfının safında konumlananlar ve sosyalizm mücadelesi verenler büyük fotoğrafı veya filmi görecek, esantanelerde boğulmayacak veya tatmin olmayacaklardır. Evet, bizim felsefemiz, yöntemimiz, bu anlamda “kapalı” bir sistemdir. İnsanlığın komünizmi hak ettiğine ve komünizmin gerçekleşebileceğine inançsızlık değil, bu soruların yanıtını ertelemek bile bugünü anlama yeteneğine darbe vurur.

Nasıl başka türlü olabilir

ki? Bugün Türkiye’ye devrimin güncelliği merceğinden bakmayan ilerici, uzak kıtalara yerleşme yollarını soruşturmakta veya iki bildik muhalefet partisine sığınmaya bakmaktadır! Türkiye CHP içinden, HDP sıralarından veya Avustralya’dan bakıldığında daha mı iyi anlaşılacak?

15 Temmuz sonrası örneğin; yalnızca devrimin güncelliğine “inaniyorsanız” CHP kapanına paçanızı kaptırmazsınız, arka odaya saklanıp beklemeye girmezsiniz, en geniş demokratik cephe diye diye liberalizmle doldurmazsınız yelkeninizi. Bunların yerine bir üçüncü cephe için, verili daralmayı kabullenmeden, ama kuşkusuz dikkate alarak toplumsal çağrı üretmeye bakarsınız. Mümkünse miting bile yaparsınız. Devrimin güncelliğine inanırsanız...

■ Aydemir Güler

SOVYET DEVRİMİNİN YILDIZ TOZLARI

Devrim kadını yüceltti

İŞÇİ SINIFININ KURTULUŞU İNSANLIĞIN KURTULUŞU OLACAKTIR DİYEN İLK MARKSİSTLER HER AÇIDAN HAKLIYDI. SOVYET DEVRİMİNİ İZLEYEN YILLARDA KADINLARIN YAŞADIĞI DEVRİM BUNUN KANITLARINDAN BİRİDİR. ÇOK SOMUT VERİLERLE İNCELİYORUZ.

Ekim 1917, yeryüzünün yaşadığı en derin alt üst oluşlardan biri, işçi sınıfının yıldızının en uzun solukla parladığı aralığa açılan kapıydı. Bu görkemli tarihin göz alıcı aydınlığı, elbette kadınların üzerine de düşecekti.

Ekim Devrimi'nin kadınların eşitlik ve özgürlük mücadelesinde temsil ettiği yükseliş, bu yazının sınırlarına hapsedilemeyecek denli muazzam. Biz şimdilik, bugünün sosyalizmden mahrum tatsız dünyasında, kadınları kısıp alan bir dizi sorunun, Ekim'in topraklarında nasıl püskürtüldüğünü anlatmakla yetineceğiz.

DEVİRİM VE KADIN EMEĞİNİN DÖNÜŞÜMÜ

Bolşeviklerin iktidarı ele geçişlerinin dördüncü günü, kadın emeğinin, anne ve çocuğun korunmasına dair yasaları ilan eden bir deklarasyonu getirdi. Sömürünün maddi temelini kritik halkası, karşılıksız bırakılan ev içi emek, toplumsal üretimdeki çalışmaya denk sayıldı. Kolektifleştirmeye giden süreçte bir ilk adım olarak bu denkleğin bir başka kıymeti daha vardı. 1936 Anayasası'na dek yalnızca işçi sınıfının seçme ve seçilme hakkının olduğu Sovyet topraklarında, ev içi emeğin üretici emekle eşdeğer görülmesi, ev kadınlarının politik yaşamın bir safhası olan seçimlere katılımını mümkün kılıyordu. Takip eden birkaç ay içinde kabul edilen Analık ve Sosyal Güvence Yasası, annelik emeğinin karşılıksız bırakılmayacağını, anne olan kadınların toplumsal üretime geri dönüşünün sağlanması için alınacak önlemleri, çocuk bakımının kolektifleştirilmesini öngörüyordu. Analık hukukunun yıkılmasından sonra kadının aleyhine işleyen annelik deneyimine, "hayırseverlik" değil,

kamusal bir zorunluluk, kadına dönük sevecen bir ihtimam değil, bir bütün olarak yaşamının dönüştürülmesi amacıyla yaklaşıyordu. Kapitalizm, anneliği bahane ederek yarı zamanlı çalışma, beraberinde işçi sınıfına dönük bir saldırı, esnek çalışmayı getirirken; sosyalistlerin ülkesinde bu imkansızdı. Sermaye sınıfının değil sosyalist toplumun çıkarlarının gözetimi, sağ gösterip sol vuracak bir ikiyüzlülüğü en başından ihtimal dışı bırakıyordu.

Devrim ilerlerken "eşit işe eşit ücret" ilkesi, Ekim'in hemen ertesinde ilan edilmiş olsa da, pratik güçlüklerle karşı karşıya geliyordu. Eğitim alması engellenmiş, kilisenin, feodal zehrin hedefi olarak yaşamlarını sürdürmeye zorlanan kadınlar, kalifiye işlerde çalışmıyordu. Kadınların büyük çoğunluğu, ücretsiz aile emekçisi olarak tarımda istihdam ediliyor, 1920'ye gelindiğinde kadın nüfusunun yüzde 75,6'sı okuma yazma bilmiyordu. Devrimden sonra yürütülen okuma yazma kampanyaları, bozkırın ücra köşelerine dek uzanan "ajitasyon trenleri", sosyalizmin yolunun okuryazarlıktan geçeceği sloganını kullanıyor, kadın emeğini bir eşikten atlatmanın heyecanıyla hareket ediyordu. 1930'ların ikinci yarısında okuryazar olmama durumu tamamen tasfiye edilmiş, Anayurt Savaşı'ndan önce ise tüm kız çocuklarının zorunlu 7 yıllık eğitime dahil edilmesi gerçekleştirilmişti.

Kadın haklarının ihlali- ne mazeret sunan "kültürel görelilik" devrimciler tarafından yıkıma uğratılmış, eski toplumun mirasıyla tereddüt

eden kadınlara sosyalizmin eli uzatılmış, kolektif çiftliklerdeki kadınlar, kreş ve yemekhanelerin kurulmasıyla bir özgürleşme eşliğini aşmışlardı. Burada da kadın emeği kalifiye emeğe dönüştürülmüş, 1946 yılında 250 bin kadın traktör ekiplerinin yöneticisi,

350 bin kadın hayvan çiftlik-
lerinin yöneticisi, 15 bin kadın
kolhoz yöneticisi olmuştu.

Birinci beş yıllık plan
çerçevesinde Sovyet-
ler Birliği Merkezi
Yürütme Komitesi,
III. toplantısında
kadınların üre-
timdeki payının
artırılması için
özel bir yöner-
ge çıkarmış,
1932 yılında
1,5 milyon
kadının üretime
kazanılması plan-
lanmıştı. 1933'te
ulaşılan rakam, tüm

çalışanların yüzde 33,7'sine
denk düşmektedir. Kadın
emeğinin kalifiye-leştirilmesine
dönük çabanın ilk sonuçları,
verdiğimiz tabloda (Yıllara Göre
Ulusal Ekonomide -Tarım Dışı-
istihdam edilen kadın sayısı)
görüldüğü gibidir.

1937'de tarım dışı alanda
çalışan her 100 kadından 39'u
sanayi ve inşaat, 20'si eğitim
ve sağlık, 15'i ulaşım alanında
görev almıştır. 1929'da metal
sektöründe her 1000 emekçiden
400'ü, rafinerilerde ise 263'ü
kadındır.

Yıllara Göre Ulusal ekonomide (tarım dışı) istihdam edilen kadın sayısı:	
1917	2 milyon 300 bin
1929	3 milyon 304 bin
1930	3 milyon 877 bin
1931	4 milyon 197 bin
1932	6 milyon 7 bin
1933	6 milyon 908 bin
1934	7 milyon 204 bin
1935	7 milyon 964 bin
1936	8 milyon 942 bin
1937	9 milyon 357 bin
1940	11 milyon

* Sosyalizm Ülkesinde Kadın,
sayfa 13, 1949

SENDİKALARDA, SOVYETLERDE, PARTİDE KADINLAR

Kadınların üretime çekil-
mesi süreci, sosyalizmin maddi
temelinin yaratımına kadın-
ların da katılımı anlamına gelir.
Kadını özgürleştirmenin bir
aracı olarak siyasete katılım, işçi
sınıfının kadınların tam kurtu-
luğu için savaşmadan, kendisini
kesin olarak kurtaramayacağı
kavrayışına eklenir. Birlikte
mücadele ısrarına işaret eden

Uzay yürüyüşü yapan ilk kadın kozmonot Svetlana Savitskaya

bu yaklaşımla, Lenin'in Moskova
sovyetine partisiz kadınların da
seçilmesine dönük öncül çağrısı,
yükselen mücadelenin içinde dev
bir yük gemisinin kaptanı yahut
fezaya uy-garlığın adımlarını
basan kadının, sendikalarda,
sovyetlerde ve partide yer alışı-
yla taçlanır.

Şehir sovyetlerindeki kadın-
ların oranı 1920'de yüzde 5 iken,
1934'te yüzde 32,1'e yükselmiş-
tir.

Partideki kadın üye sayısı	
1898	%15 (RSDİP I.Kongre)
1918	%7,8 (RSDİP VII.Kongre)
1925	%10,3 (SBKP XIV.Kongre)
1939	%21 (SBKP XVIII.Kongre)
1952	%22 (SBKP XIX.Kongre)

* Gül Özgür, Rusya'da 1917 Sos-
yalist Ekim Devrimi ve Kadınların
Kurtuluşu Cilt:1, s.149, Dönüşüm
Yayınları, 1993

HÜCUM VE GÜN İŞİĞINA DEĞEN KADINLAR

Burjuva ahlakının çerçevesini
çizdiği evliliği insanlık tarihinin
en büyük erdemi olarak gören,
ibadethanelerde göksel bir
egemenliğin rızasını alarak kız
çocuklarını dahi bir istismar yu-
vasının içine hapseden akılsızlık,
Ekim Devrimi'nin reddettiği
gerici mirasın ilk unsurlardan
biridir. Aralık 1917'de yayınla-
nan boşanma, medeni nikah,
evlilik dışı doğan çocukların
nüfus hakkı konulu kararna-
me, göğün kadınların medeni
durumu hakkında karar verme
yetisini tanımaz. 1920'de kürtaj

yaşağı kaldırılmış, kadının varo-
luşunun dizginlenmesine dönük
bu yüz kızartıcı yasa, devrimin
ilk hedeflerinden biri olmuştur.
1921'de yayınlanan kararname
ile birlikte ise, evlilikte kadına
ve çocuğuna özgür soyadı seçme
hakkı tanınmıştır. Boşanma,
medeni nikah ve kürtaj başlıkla-
rının hepsi, bugünün dünyasın-
da gericiğin üzerine çullandığı,
uğru-na kadınların öldürüldüğü
haklardır.

Bugün dünyanın her yerin-
de, kadının köleleştirilmesinin,
toplumsal yaşamın dışına öte-
lenmesinin, insan aklına dönük
küçültücü girişimin simgesi
olan çarşaf ve peçe de, Ekim'in
devrimcilerinin amansız ve
inatçı mücadelesinin konusu
olmuştur. Komünist kadın-
lar, "Hücum" adını verdikleri
mücadelelerinde, Doğu'nun
incitilmiş ve yok sayılmış kadın-
larını yaşama katmanın, ışıkla,
güneşle, rüzgarla, varlık onur-
larıyla tanıştırmamanın peşine
düşmüşlerdir. 8 Mart 1926'da

"Kahrolsun Çadra ve Paçandra"
sloganıyla düzenlenen miting-
ler, Doğu'nun emekçi kadınları
için tartışılmaz bir önemdedir.
Binlerce kadın çarşaf ve peçe-
lerini meydanlarda yaktıkları
ateşin içine atmıştır.

Ekim Devrimi'nin 100 yıl
önce insanlık mirasına nakşet-
tiği kazanımlar, karşı devrimin,
'yıkılan duvarlar'a düzülen met-
hiyelerin, servet düşkünlerinin
sahte özgürlük şarkılarının öte
yanında kaldı.

İnsanlığın parlayan yıldızı-
nın, bu büyük mirasın ardından
geriye kalan, belki de yıldız
tozları. Ancak hepimiz, devrime
inananlar, devrimi arayanlar, o
yıldız tozlarını içimizde taşı-
mıyor muyuz?

Kadınların kurtuluşu, o
yıldız tozlarından mamul iyi
insanların vereceği karara bağlı
görünüyor. Mücadele edecek ya
da yıldızlı pekiyi insanlığımızla
mutsuz, bir köşede tükeneceğiz.
Zaman üzerimize yürürken,
hadi artık bir karar verelim.

'Hücum' kampanyasından...

"İşte, orada, uçuyorlar. Başlangıçta titrek ve çekingen bir şekilde,
ama sonra git-tikçe artan bir coşkuyla kadınların kamuoyu önünde
üstlerinden çıkıp fırlattıkları köleliğin sembolleri, parança, çaçvan
ve çadralar! (Çarşaf, peçe gibi örtüler - Boyun Eğme) Onları çabucak
yükselen bir dağ gibi üst üste yığdılar, üzerine benzin döktüler ve
bir anda alevler yükseldi ve burada artık taşınmaz gelen yüzyıllık
gelenekten hep birlikte kurtuluşun kara dumanları pırl pırl parlayan
ilkbahar semasına doğru yükselmeye başladı... Ve ateşlenen fırtına
bir türlü yatışmak bilmezken ve 'yaşasın' çığlıkları yaşlı, yıkık şehir
surlarından çöle kadar yayıldığında, işte esas o zaman

BİR "YIL DÖNÜMÜ" KUTLANIRKEN PARTİLİ ÖĞRENCİLER İŞÇİ SINIFININ YOLUNDA!

KOMÜNİST GENÇLİK, SOSYALİST İKTİDAR MÜCADELESİNDE ÖNEMLİ ETKİLER BIRAKAN "PARTİLİ ÖĞRENCİLER" KİMLİĞİNİN ISRARLA SAVUNDUĞU İLKELERİ GELECEĞE TAŞIMAYI HEDEFLİYOR. PARTİLİ ÖĞRENCİLER DENEYİMİ, TÜRKİYE'DE SOSYALİZMİN İKTİDAR KAVGASININ GELECEĞİNE VE GENÇLİĞİN ROLÜNE DE IŞIK TUTUYOR.

Yola çıkışından itibaren, solun önemli bir kısmını sürükleyen kimlikçi, aşamacı ve liberal akıntıya karşı kürek çekmiş bir geleneğin üniversitelerdeki macerası, iddialı bir yolu inşa etme görevinden uzak duramazdı. Gençlik alanında Türkiye solunun ortalamasına hakim olan sözün çok daha ilerisinde açılan bir bayrak olarak partili öğrencilerden söz ediyoruz. Parti elbette ki, "farklı" bir siyasi kimliği gençlik çalışmalarının merkezine yerleştirdi. Diğer yandan, Gelenek dergisinin-

den Türkiye Komünist Partisi'ne ilerleyen süreçte partili öğrencilerin üniversitelere vurduğu damga, yalnızca gençlik alanına sıkıştırılmayacak kadar önemlidir. Partili öğrenciler, geleneğin yaratılmasında doğrudan pay sahibi olmuş, öğrenci kimliğiyle sınırlanarak değil, işçi sınıfı devrimciliğiyle buz kıran görevi üstlenmiştir.

Partili öğrenciler çalışmasının ilk günlerden bu yana ısrarla savunulan köşe taşları, bugün sosyalist iktidar kavgasının temelini sağlam tutmaya devam

ediyor. "Yolumuz işçi sınıfının yoludur" sloganıyla tanımlanan perspektif, gençlik kategorisine siyasi bakış ve "emekçi halka karşı sorumluluk" düşüncesinin getirdikleri, 2016 yılında bir "yıl dönümü" kutlanırken üzerinde durulmayı hak ediyor.

'YOLUMUZ' VE İŞÇİ SINIFI DEVRİMCİLİĞİ

Partili öğrencilerin çeşitli dönemlerde aynı ısrarla savunduğu ilke, örgütlenmenin işçi sınıfının öncü partisine işaret etmesi gerektiği idi. Aslında bu, gençlik

mücadelesinin büyük kısmından keskin çizgilerle ayrılmak anlamına geliyordu. Bu tartışmanın geride kaldığı düşünülmemeli, çünkü ısrarla savunulan bu ilke, üniversitelerde parti çizgisini geçtiğimiz dönemlerde sarsılmaz kılmakla kalmadı, bugünün görece "zor" koşullarında pusulasız kalmayı engelledi. Üniversitelerin birer kurum olarak itibarını yitirmekte olduğu, piyasanın, gericiliğin ve baskının cenderesinde niteliğini yitirdiği koşullarda, ufkunu üniversite kampüsleriyle ya da içeriği belirsiz bir "gençlik"

ANCAK BİZ KENDİMİZİ YETİŞTİRİRİZ!

Üniversitelerde eğitim verilmiyor. Türkiye’de genel olarak eğitim sistemi çökertildi. Artık klişe kabul edilen ve burun kıvrılan “eğitim sistemimizin sorunları” meselesinden bahsetmiyoruz; ülkemizde AKP iktidarının bıraktığı en kalıcı hasarlardan birisi olarak bütünüyle tasfiye edilmiş bir eğitim alanından bahsediyoruz.

Peki, “her şey” bitti mi? İşte buna katılmak mümkün değil.

Üniversitelerde her şeyin bitirilemediğinin garantisini, sayılan az da olsa yaptığı işin bilincindeki hocalar, üniversitesine sahip çıkan akademik personel ve en önemlisi öğrencilerdir. Öğrencilere kendinden menkul bir değer atfetmek değil amaç. Ama çok açık ki bu “deniz” bitmez, çünkü sınırsız bir insan kaynağına sahip ülkemizde genç nüfusun sürekli “taze kan” taşıdığı alanlardan birisi de liseler ve üniversitelerdir. Bu yüzden üniversiteler sınıf siyasetinin kendi rengini çalabileceği alanlar olmaya devam ediyor.

Peki eğitimin “bitmesi” tamamen önemsiz mi? Kesinlikle hayır.

Bunun fazlasıyla önemli olduğunun kanıtı, şimdikinden daha bilimsel ve toplumcu bir müfredat eşliğinde, gerçekten “biçim” kazanan, topluma karşı sorumluluğu öğrenen, akademinin özerk bir alan olmadığını, ülkenin geleceğiyle ilişkili olduğunu kavrayan bireylerin, yalnızca üniversite eğitimi olarak da yetişebilmesiydi. Bugün üniversiteler, kendi haline bırakılsa, kapısından gireni daha da gerileten bir “nitelikli iş gücü” yetiştirme merkezidir. Buradaki “nitelik” ise burjuva sınıfımızın istekleri doğrultusunda, anlamı tamamen boşaltılmış bir “iş yapabilirlik” ölçüsü olarak kullanılıyor.

Tam burada, partili öğrencilerin bir sorumluluğuna daha sıra geliyor: Eğitimin “insan yetiştirme” anlamındaki işlevinin tamamen sona ermesi, komünistlerin siyasi mücadeleyi aynı zamanda “kendini yetiştirme” işleviyle de ele almasının önemini gösteriyor. Öğrenciler, üniversitede aynı zamanda birbirlerini yetiştirmek ve örgütlülüğü bir de bu alanda somutlamak üzere hareket etmek zorundalar.

ÜNİVERSİTELERE SİYASET TAŞIMAK

Gençlik mücadelesinin siyasetten ve sınıf ekseninden ayrı bir kategori teşkil ettiği görüşüne koyulan mesafe, partili öğrenciler açısından tartışılmaz bir ilke olarak görüldü. Bununla yalnızca solun geri kalanındaki “bağımsız gençlik hareketi” düşüncesinden değil, üniversitelere siyasetin taşınmasına duyulan soğukluk da karşıya alınıyordu. Bugünün ve gelecekteki gençlik mücadelesinin akacağı mecrayı burada görmek mümkündür: Üniversiteler siyasallaşmalı ve partili öğrenciler siyasal gündemlerin içerisine yerleşen tarzda hareket etmeyi sürdürmelidir. Geçen yıllar bu tercihi her seferinde doğruladı ve dahası, Türkiye’de üniversiteler gittikçe daha fazla siyasetin içerisine çekildi. Artık öğrencilerin siyaset yapması ve bu ekseninde örgütlenmesi bir “sorumluluğa” denk düşmekle kalmıyor, çoğu durumda yaşamsal bir hal alıyor. Yıllardır iktidarla karşı karşıya gelmeyi göze alamayan bazı akademik toplulukların, rektör seçimlerini kaldıran KHK’lara karşı çıkışları bunu doğruluyor. Kimileri için iş işten geçmiş olsa da, bu yaşananlar devrimci öğrencilerin siyasi mücadele perspektifine ilişkin bir “doğrulama” anlamını da taşıyor: Sınıf siyasetinin hiçbir sınırlamaya gidilmeden üni-

versitelerde ve gençlik içerisinde örgütlenmesi gerekiyor.

ÜNİVERSİTELER BİTİRİLSE DE, SORUMLULUK BİTER Mİ?

Bugün Komünist Parti’nin gençlik çalışmalarının ve özel olarak partili öğrencilerin yürüttüğü mücadelenin ilk çıkışından çok daha farklı koşullarda verildiği ortada. Öncelikle, üniversiteler bir kurum olarak bütünlüğünü ve itibarını yitirmiş durumda. Üniversite öğrencilerinin toplumun geri kalanına göre geleneksel olarak taşıdıkları farklılıklar ve bu özelliklerin getirdiği doğal sorumluluk, bugün büyük oranda tartışmaya açılmış durumda. Oysa “okumuş insanlar halka karşı sorumludur” diye özetlenen perspektifin bütünüyle sorgulanmaya başlanması son derece yanlış. Üniversitelerin mevcut durumunda bu sorumluluğu taşımayı zorlaştıran nesnel kısıtlar ol-

duğu söylenebilse de, kendisini üniversite sınırlarından ibaret bir alancılığa tanımlamayı reddeden bir siyasi kimliğin, sınıfsal zeminde tanımlanmış bir sorumluluğu mutlaka üstlenmesi gerekiyor. “Emekçi halka karşı sorumluluk” bugün işçi sınıfı örgütlenmesini merkeze koyan bir komünist parti içerisinde son derece sağlam bir kaynak bulma şansına sahip.

Halka, emekçilere karşı sorumluluk hiçbir dönemde yalnızca üniversite kampüsleriyle tanımlanabilir bir görev olmamıştı. Şimdi hatırlanması gereken budur. Sınıfsal ekseninde kendisini var eden bir komünist örgütlenmenin üniversitelerde de ayağını bu zemine basması, sınıf siyasetini üniversitelere taşıması ve “okumuş insanın sorumluluğu”nu bu ölçütle açıklaması zorunludur.

övgüsüyle sınırlayan bir perspektifin devrimci iddia taşıma şansı bulunmuyor. Birçok siyasi hareketin belkemiğini oluşturan üniversite örgütlenmelerinin son yıllarda yaşadığı iddia kaybını ve üniversitelerde bir nevi siyaset-sizlik döneminin açılmaya çalışılmasını bu anlayışın yaygınlığına da borçluyuz. Sınıf siyasetine ve öncü partiye yönelen örgütlenme, bu cenderenin aşılması için de bir yol öneriyor: Öğrencilerin devrimci mücadelesinin ufku, sınıf mücadelesinin gerekleri doğrultusunda çizilmelidir. Partili öğrenciler, sınıfın partisinin militanlarıdır. Gençliğe ayakları yere basmayan bir rol atfedilmesine ya da sınıf siyasetinin ötesinde özerk bir konuma işaret edilmesine kapılar tamamen kapatılmıştır.

OKUL VE ÜLKE'DEN SOLCU LİSELİLER'E...

Sosyalizm kavgasının bugü

LİSELERDE GERİCİLİĞE VE SERMAYE DÜZENİNE KARŞI VERİLEN KAVGANIN, ÜLKE SATHINDA SOSYALİZM PROGRAMIYLA YÜRÜYEN TARİHSEL MÜCADELEYE SIKI BİR BAĞ TAŞIDIĞI GERÇEĞİ EN BAŞA YAZILMALI. BUGÜN SOLCU LİSELİLER'LE SÜREN VE TEMELLERİ OKUL VE ÜLKE DERGİSİYLE ATILAN LİSE ÇALIŞMASI DENEYİMİ, OKULLARIN VE SINIF SİYASETİNİN NASIL YAN YANA GELECEĞİNİN ÖRNEĞİNİ OLUŞTURUYOR.

Sosyalizm mücadelesinin gençlik içinde örgütlenmesinin neden çok önemli olduğuna farklı açılardan doyurucu yanıt verilebilir. Ancak konu lise alanında verilen mücadele olduğunda bu yanıtlar biraz daha somut olmak durumunda ve yakıcılık kazanıyor.

Türkiye Komünist Partisi, gençliğin ve özel olarak liseli gençliğin örgütlenmesi sorununa her zaman bütünlüklü yaklaştı. Bu bütünlük ilk bakıldığında birbirinden kopuk ve tekil görünebilen taleplerin sosyalizm programının bütünlüğüyle ele alınması gerekliliğine dayanır. Liselerde gericiliğe ve sermaye düzenine karşı verilen kavganın, ülke sathında işçi sınıfının devrimci programıyla burjuva sınıfına karşı yürüyen tarihsel savaşıyla sıkı bir bağ taşıdığı gerçeği en başa yazılır.

İşte böyle bir düşünsel arka planla Türkiye Komünist Parti-

si'nin liselere dair ilk mücadele aracıdır, Okul ve Ülke dergisi. İlk sayısı, daha doğrusu liseliler tarafından çıkarılan ilk sayısı, 1995 yılında yayınlanan Okul ve Ülke ile birlikte liseliler periyodik bir sosyalist yayına kavuştu ve ülkenin dört bir yanında Okul ve Ülke dergisi çevresinde liseli örgütlenmeleri yaratılmaya başlandı.

OKUL VE ÜLKE

2008 yılına dek çıkan Okul ve Ülke, liselerde yürütülen mücadelenin silahı haline geldi. "Okul ve Ülke'ci Liseliler" dünya ve ülke tarihini sosyalist bir bakış açısından yorumladı, bilim ve sanatla buluşup üretime dahil oldu. İşçi direnişlerinde yerlerini aldı, liselerdeki aydınlanmacı mücadelelerin örgütleyicisi oldu, 1 Mayıs'larda TKP ile birlikte meydanlara çıktı. Okul ve Ülke, binlerce liselinin politik yaşama ve örgütlülüğe gözlerini açtığı bir

okul olarak işlev gördü. Partiyle lisede tanışan birçok devrimci, parti saflarında sosyalizm mücadelesinin militanı haline geldi ve gerek üniversitelerde, gerek işçi sınıfı içerisinde siyasi çalışmayı sürdürdü.

Liselilerin içerisinde buldukları gerici kuşatmayı kırabilmek, çok geniş bir yelpazede birikimli hale gelmeyi ve en önemlisi bu kuşatmayı yaracak soruları bulup çıkartmayı gerektiriyor. Düşünme yöntemine

Sosyalizm Okulları yeni bir yol açtı

Mücadeleye dair bir tartışma yıllardır süregelir; bilmek mi önemlidir, eyleme geçmek mi? Bu soruya ilk yanıt verenler hareketsizliğe ve eylemsizliğe hapsolme tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bu yanıt verenler için mücadele bir çeşit entelektüel faaliyete dönüşür. Hayatla buluşmayan, toplumsal zemine yansıtılmayan bir faaliyet de kadük kalmaya mahkumdur. Çünkü "sokakta", mücadelenin ve kitlesel örgütlenmenin içerisinde gerçek sorulara muhatap olmayanlar, mücadeleye dair gerçek cevaplar veremezler. Eyleme geçmeyi her şeyin üzerinde görenler ise sığ sulara yüzmeye mahkumdur.

Komünistlerin bu tartışmaya verdiği yanıt ise çok basit; düşünce

ve eylem bir bütündür. Sosyalizm Okulları bu bütünlüğün lise mücadelesindeki adımıdır. Solcu liseliler bir araya geliyor, kimi sorulara cevap arıyor; insanın bencil olduğu gibi görüşleri de tartışıyor, AKP'den CHP'ye birçok siyasi aktörün devrim yaptığını ileri sürdüğü bir ortamda devrimciliğin ne olduğunu da sorguluyor. Sorular farklılaşsa da soruların çıkış noktası aynı yeri işaret ediyor; bu düzenin değişmesi için verilen mücadelenin ihtiyaçları. Bu sayede Sosyalizm Okulları "okul" olmaktan çıkıyor mücadele aracına dönüşüyor. Evet bir yandan öğreniyoruz ama bununla yetinmiyor, geleceğe nasıl yürüneceğinin kararını veriyor ve birlikte yürüyoruz.

nü ve geleceği: Liseliler

ilişkin temel birikimden bile koparılmaya çalışılan liselilerin yüzünü, emekçi halkın gerçeklerine çevirmek ve bunu toplumda rastlanılan her bir sorunun düzen ile doğrudan ilişkisini kurarak yaratmak bir zorunluluk.

Bu ise ancak ve ancak yaygın bir kimliğin inşası ile mümkün. Toplumdaki eşitsizliğe ve adletsizliklere karşı duyarlı, dinci gericiğin maya tutturamayaçağı, bencillik ve çıkarıcılıktan uzak, yaşayıp büyüdüğü topraklar için sorumluluk hisseden bir kimlik... Aydınlanmacı, kamucu, anti-emperyalist bir kimlik... Nazım'ı, Aziz Nesin'i karanlığı yırtacak bir silah olarak elinde taşıyan, Denizlerin ileriye taşıdığı bayrağı devralmaya hazır solcu bir kimlik...

2008: SOLCU DERGİSİ LİSELERDE

Türkiye Komünist Partisi 2008 yılında bu kimliğin inşası için liselerde yeni bir sayfa açıyordu. Yeni bir iddia ve yeni bir yayın ile yola devam ediyordu. "Solcu" dergisi ülkenin her bir yanına aylık olarak ulaşırken, parti liselileri hem sosyalist mücadelenin parçası olmaya hem de solcu kimliği inşa etmeye çağırıyordu.

2011 yılında, YGS'de cevapların şifreleme yöntemiyle AKP yandaşı kurumlarca dağıtılmasının ortaya çıkmasının ardından yükselen liseli eylemlerine ayrıca

değirmek gerekiyor. Eşitsizliğe karşı çıkmayı, gerici cemaat ağlarının karşısına sosyalist bir aydınlanma mücadelesini koymayı başa yazan liseliler ülkenin hemen her yerinde büyük kitleler halinde meydanlara çıkıyordu. Solcu Liseliler ise kimi zaman bu eylemlere siyasi yönünü verenlerdi, kimi zaman ise bir eylemi sıfırdan örgütleyenler oldular. 2013 Haziran Direnişi öncesinde ülkemizde yaşanan en

kitlesel ve dinamik AKP karşıtı eylemlerden birine dönüşen YGS eylemleri, Solcu Liseliler'in yaratmaya çalıştığı liseli kimliğinin en somut örneklerindendi. Yalnızca kendisini geliştirmekle kalmayan, gerektiğinde yaygın bir tepkiyi örgütleyebilen bir kimlik...

Diğer yandan, elbette Solcu Liseliler kimliği bununla sınırlı değil. Solcu Liseliler Ortadoğu'da ABD eliyle yürüyen em-

peryalist savaşa karşı eylemler düzenledi, okulların paralı hale getirilmesine karşı ses çıkardı, eğitim emekçilerinin mücadelesinin parçası oldu, TEKEL direnişini kendi direnişi kabul etti, gerici eğitim sistemine karşı kendi okullarını örgütledi. Sınıf siyasetinin ve sınıfın öncü partisinin işaret ettiği politik gündemlerin gençlik ve liseliler cephesinde örgütlenmesinin önünü açtı.

Solcu Dergisi mücadeleye dönüyor!

Solcu Liseliler, mücadelede yeni bir cephe açmanın heyecanını taşıyor. Bilimsel düşüncenin ağır saldırısına maruz kaldığı, sanatın ve edebiyatın sığlaştırıldığı bir dönemde, liselilerin buna mahkûm olmadığını ilan ediyor ve bunun ihtiyaç duyduğu bir dergiyi yeniden hazırlamaya başlıyor.

"Solcu" dergisi, geçmişte olduğu gibi, liselilerin gündemlerine komünistlerin gözünden bakan bir yayın olacak. Proje okulları, liselerdeki piyasacı saldırılar,

imam hatipleşme, meslek liselilerin sorunları, liselerde kültür-sanat alanına saldırılar gibi konularda Solcu Liseliler sözünü söyleyecek ve bu sözü örgütlemeye girişecek. Birikimimize sırtımızı yaslayacağız ve büyük bir öz güvenle üreteceğiz. Bu üretkenliği militanlığımızla harmanlayıp, Solcu'yu sınıflarımızda elden ele dolaştıracacağız. Türkiye'nin dört bir yanında binlerce liseliyi Solcu tartışma toplantılarında bir araya getireceğiz.

KEMAL OKUYAN

SSCB ve Türkiye

“Ülkede istikrarsızlık istemiyoruz, düşmanlarımız bizi sokağa çekmeye çalışıyor ama bütün temel kurumlar elimizde. Görüntüye aldanmayın, o kadar da merak edecek bir şey yok.”

Sovyetler Birliği'nde 1991'de çözüldükten çok değil birkaç ay önce dürüst, inanmış ve belli sorumlulukları olan Sovyet komünistleri böyle diyordu. İktidarda olduklarını sanıyorlardı, bunun güvencesi ile hareket ediyor, bir “kardeş kavgası”ndan kaçınmaya özen gösteriyorlardı. Düzeni sağlayacak olan güvenlik güçleriydi, mücadele ise düşmanları (o dönem kullandıkları ifadeyle “demokratları”) devlet kurumlarından ve Sovyetler Birliği Komünist Partisi yönetiminden uzaklaştırmak için verilecekti. Kavganın sokağa taşmasından, olur ya kan dökülmesinden, batıdan gelecek eleştiri ve yaptırımlar nedeniyle fazlasıyla çekiniyorlardı.

Şundan emin olabilirsiniz, Yeltsin'in tankların üstüne çıkıp karşı devrimin zaferini ilan ettiği günde bile, eğer Rusya'daki komünistler “sosyalizmin kazanımlarını korumak için” halkı sokağa çağırırsaydı, koskoca Sovyetler Birliği'nin üzerinde tepinen birkaç bin kişilik kalabalık çil yavrusu gibi dağılır, zorlu ama kazanılması mümkün bir mücadelenin önü açılırdı.

Demem odur ki, “ev sahipliği” duygusu bir noktadan sonra hiçbir işe yaramamaktadır ve ilginç bir biçimde (aradaki onca sınıfsal ve ideolojik ayrım bir yana), Türkiye'de “Kemalist Cumhuriyet” taraftarlarının da başına gelen aynısıdır.

Denecek ki, Cumhuriyet mitinglerinde halk sokağa da çıktı. Çıktı, milyonlar toplandı ama “ev sahibi” olarak, devletli bir kimliği arkasına alarak ve sınırlarını çok iyi bilerek. AKP iktidarı henüz yerleşmemiştir, buna karşın Cumhuriyet mitinglerinin kendisinden hiç

çekinmiyorlardı, bu mitinglerin hangi çerçevenin içinde kalacağından mutlak olarak eminlerdi. Çekindikleri, Cumhuriyet mitinglerine yansıyan birikimdi, bu birikimi adım adım etkisizleştirirken en çok yararlandıkları şey, bu birikimin kendisini ev sahibi sanmaya devam etmesiydi.

Cumhuriyet mitinglerine katılanların hatırı sayılır bölümü Haziran Direnişi'nde sokağa çıktı. Direniş çok daha etkili oldu çünkü devletli görüntü aşılmış, istikrar ve düzen adına hareket etmenin dışına çıkan bir arayış da kendisini hissettirmişti. Ancak yine de Gezi'de bir düzen değişikliği talebinden çok, mevcudu değiştirmekte olan bir figüre, Erdoğan'a dönük tepki öne çıkıyordu. Görkemli Haziran'ın zayıf noktası buydu.

Sovyetler Birliği'nde 1991'de sosyalizm düşmanlarına karşı örgütlü bir çağrı yapılırsa sokağa dökülecek en az birkaç milyon kişi vardı. Bu birkaç milyon kişi silahlı kuvvetlere, içişleri bakanlığına bağlı birliklere, istihbarat örgütüne adeta vekalet vermiş, evlerine çekilmişti.

Oysa temel bir şey unutuluyordu, “devrimci” bir kurum ancak o devrimin toplumsal dinamikleriyle bağını sürdürdüğü oranda devrimci kalabilirdi. Kızıl Ordu ilk kurulduğunda devrimin ordusuydu, halkın silahlı gücüyü. KGB öncesindeki istihbarat örgütü Çeka, gelişkin adalet duygusuyla, devrime adanmış kadrolarıyla, başındaki efsanevi sekreter Jerezinskiy ile mutlak anlamda halkçı bir karakter taşıyordu.

İkinci Dünya Savaşı, devletin silah tekeli elinde tutan kurumlarının halkçı karakterini tazeledi, Kızıl Ordu, cephenin gerisinde kendisini besleyen, donatan, cephane yetiştiren halkla, cephenin öte tarafında Alman işgalindeki bölgelerde faşistlere kök sök-

türen partizanlarla bir bütüdü. İkinci savaşta başka hiçbir ülke, toplumu seferber etmede son derece ustalıklı davranan Churchill'e rağmen İngiltere bile, bu tarz bir bütünleşmenin yanından geçemedi.

Sonrasında Sovyetler Birliği'nde halk gündelik işlere odaklandı, siyasal ve ideolojik mücadele ile düzenin selameti belli kurumlara havale edildi. Halk üretim ve verimlilik artışından sorumluydu, güvenlik konusuna uzmanlar bakardı.

Bu iş bölümü uzmanları yabancılaştırdı, bir bölümü de korumakla yükümlü olduğu düzenden kopmaya başladı. Kopmayanlar tepeye bakıyordu oysa çürüme ve para ya da şantajla karşı-devrime bağlanma hiyerarşinin tepesinde daha sık karşılaşılan bir bozulmaydı.

Bu bozulmanın dışında kalanlar ise fazlasıyla naifti ve meslek hastalıklarından muz-

“SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE 1991'DE ÇÖZÜLÜŞTEN ÇOK DEĞİL BİRKAÇ AY ÖNCE DÜRÜST, İNANMIŞ VE BELLİ SORUMLULUKLARI OLAN SOVYET KOMÜNİSTLERİ BÖYLE DİYORDU: ÜLKEDEN İSTIKRARSIZLIK İSTEMİYORUZ, DÜŞMANLARIMIZ BİZİ SOKAĞA ÇEKMEYE ÇALIŞIYOR AMA BÜTÜN TEMEL KURUMLAR ELİMİZDE. GÖRÜNTÜYE ALDANMAYIN, O KADAR DA MERAK EDECEK BİR ŞEY YOK.”

Cumhuriyeti: İki trajedi

darıptı. Emekçi halkla birlikte mücadeleye değil verilen emirlerle, devletin bekasına, istikrara, hükmettikleri devasa mekanizmanın tıkr tıkr işlemesine odaklanmışlardı.

Bunlardan bir tanesi Sovyetler Birliği'nde KGB'nin son sorumlusu olan Kyruçkov'du, Karşı devrimden yıllar sonra bir toplantıda "herkesi anladık da siz Vladimir Kyruçkov, siz KGB'nin başkanı olarak gelmekte olan tehlikeyi nasıl görmediniz" sorusuna tarihi bir yanıt veriyordu: "Her şeyin farkındaydık, bütün ayrıntılarıyla raporladık, hesaba katmadığımız Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin Genel Sekreteri'nin bir hain olabileceği gerçeği idi."

Oysa, Garbaçov ve diğerlerinin ne yapmak istediği ilk birkaç yıldan sonra açık hale gelmişti, lakin komünizme bağlı bürokratlar, kendilerini devlet işleyişine kaptırmış, sorunlarını o çarklar içinde çözmeye

çalışıyorlardı.

Ağır bir yıkıma uğradılar. Öyle ki, pek güvendikleri İçişleri Bakanlığı'na bağlı Omon birliklerinin, KGB'nin operasyonel gücü Alfa biriminin en kritik noktalarının anti komünistler tarafından ele geçirildiğini fark ettiklerinde iş işten geçmişti bile.

Bütün bunların Türkiye'de olup bitenlerle yakından ilgisi var.

Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran iradenin sınıfsal karakteri ve amaçları farklıydı. 1917'de Rusya'da bir sosyalist devrim gerçekleşmişti, Anadolu'da ondan birkaç yıl sonra bir burjuva devrimci hareketi boy gösterdi. İki devrim birbirine el uzattı, müttefik oldu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda kitle desteği oldukça sınırlıydı ama, başta laiklik olmak üzere yürürlüğe giren devrimci dönüşümler belli toplumsal kesimlerin desteğini aldı, değişen Türkiye'nin yeni

ortaya çıkan kimi toplumsal güçleri de Cumhuriyet'e sahip çıktı.

Lakin Türkiye kapitalizmi geliştikçe, Cumhuriyet kendisine en fazla sahip çıkacak olan kesimi bastırma yükümlülüğü ile karşı karşıya kaldı. Türkiye işçi sınıfına ve sol örgütlenmelere, egemen sermaye sınıfının çıkarları doğrultusunda ve doğal olarak saldırıldı, Cumhuriyet'i koruma ve kollama görevi de devletin tekeline bırakıldı. Asker-sivil bürokrasi on yıllar boyunca bu görevi Türkiye toplumunun "modern ve yüzü batıya dönük bir kapitalist düzen"e inanmış kentli ve laik duyarlılığı olan kesimlerinin pasif desteğine güvenerek yerine getirmeye başladı. Bu işbirliği 27 Mayıs'ta durumu idare etti ama ya sonrası?

Burada sonrasını anlatmayacağım. Kapitalizmin krizlerine, siyasal İslam'ın komünizme karşı mücadele için beslenme-

sine, Türkiye muhafazakarlığının Cumhuriyet'in sahibi tekeller tarafından hem bir toplumsal güç hem de ideoloji olarak işçi sınıfına karşı kullanılmasına hiç değinmeyeceğim.

Sadece Birinci Cumhuriyet'in çözülüşü sırasında devlet kurumlarının ve Kemalist diye adlandırılan bürokrasinin halini hatırlatacağım. Bu açıdan Sovyetler Birliği'nin çözülüşü ile Türkiye Cumhuriyeti'nin tasfiyesi arasındaki benzerliğe işaret edeceğim.

Hiçbir kazanım "düzen arayışı" ve "istikrar fetişizmi" ile korunamaz. Kumpas kumpas deniyor, Ergenekon operasyonları döneminde Gülen destekli AKP operasyonu karşısında TSK'nın hali neydi öyle? Tertibe kurban gittiği söylenen kurum, devletin silahlı gücüdür ve bu gücün en tepesi savcı marifetiyle bir bir toplanırken en küçük bir "direnç" belirtisi dahi sergileyemiyordu.

Çünkü bu kurum bütün konsantrasyonunu halkın uyanışına karşı düzeni korumaya, uluslararası alanda ise Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanlığa ayırmıştı. Yıllarca dost kuvvet diye gördükleri gerici örgütlenmeler Türkiye'de laik Cumhuriyet için fezleke çıkarırken yapabilecekleri hiçbir şey kalmamıştı.

1917'de Sovyetler Birliği kuruldu, 1991'de yıkıldı. 1920 ve 1923 çıkışlı Türkiye Cumhuriyeti, Sovyetler Birliği'nin yıkılışını takip eden 15-20 yılın ardından nihayete erdirildi.

Devrim fikri, elbette bugün mümkün olan tek sınıfsal ve ideolojik kimlikle yeniden ete kemiğe bürünecek. Eşitlikçi bir düzen kurulacak ama ders çıkarıldı artık, bu düzen hiçbir durumda "düzen arayışı"na oynamayacak, bir an için bile gardını indirmeyecek, istikrar fetişizmine teslim olmayacak.

Emperyalizm denen olgu ve sömürücü sınıflar tamamen ortadan kalkıncaya değin, uyanıklığımız kadar huzuru hak edeceğiz.

Cumhuriyet'in burjuvaları cumhuriyete neden saldırdı?

"HALKIN DİNSEL DEĞERLERİNİN BASTIRILDIĞI" GİBİ ÖNERMELER, BASİTÇE İNANÇ ÖZGÜRLÜĞÜ, LAİKLİK GİBİ TERİMLERLE ÇİZİLEN ALANDA BİR LİBERAL SALDIRIDAN İBARET DEĞİLDİR. BU SALDIRI GENEL OLARAK "DEVRİMCİLİK" FİKRİNİN VE DEVRİMCİ YÖNTEMLERİN KENDİSİNİ HEDEF ALMAKTADIR.

Cumhuriyet'in nasıl kendi kendisini yediğini, adım adım kendi temelindeki harcı yozlaştırdığını biliyoruz.

Bunu sadece "anti-komünist histeri"ye bağlamak da doğru olmaz. Devrim korkusuyla körleşmiş bir sınıfın, Türkiye burjuvazisinin, pek çok hamlesi bu şekilde açıklanabilir ama elbette bundan çok ayrı görülecek bir gerçek sınıf mücadelesi gerçeğidir.

Mülk sahibi sınıfların, tapusunu da elinde bulundurdukları Cumhuriyet'i nasıl erittiğine baktığımızda gördüğümüz bu durumu, son yıllarda gerçekleşen, doğrudan Cumhuriyet'i hedef alan saldırıda da görebiliriz.

Cumhuriyet'e cepheden saldırı gericiğin ve emperyalizmin 1923 kını ile kesinlikle ilgilidir. Ama bu cepheden saldırının mümkün olmasını sağlayan, bir bütün olarak Türkiye burjuvazisinin, mülk sahibi sınıfların aktüel ihtiyaçları, bir yerden sonra da istekleridir.

90'lı yıllarda ayrı, kendini ayırmış bir siyasi özne olarak saldıran, 2000'lerde "iktidarların payandası" olmanın ötesine geçip "iktidar" olan gericiğin Cumhuriyet'e cepheden saldırısından söz ediyoruz.

Bu saldırının temel argümanlarını, kendine meşruiyet kaynağı yaptığı "liberal-demokrat bakışı" 1990'larda bulduğumuz biliyoruz: İkinci Cumhuriyet, Mehmet Altan tarafından 1991'de dile getiriliyor.

Bunun bir icat, 1991'de ortaya atılmış bir şey olduğunu düşünmek de doğru değil. 12 Eylül'ün ardından gelen "Özal devri demokratik mücadele"de örneğin solcu-islamcı birlikteliği mizansenleri çoktan kurulmuştur. Ünlü Küçükömer makalesinin (Türkiye'de solcular sağcıdır,

sağcılar solcu "özetiyle") yazıldığı tarih 1969'dur, makalenin yeni ve özgül bir bağlamda tekrar pazara çıkması ise 12 Eylül'ün ertesinde gelen utanç yıllarında gerçekleşmiştir.

Uluslararası ölçekte baktığımızda da Altan'ın ünlü makalesinden iki yıl önce Büyük Fransız Devrimi'nin yani devrimci cumhuriyet fikrinin 200. yılının nasıl anıldığını görebiliyoruz.

Patriotizmi ile çok övünen, kendi tarihi değerleri konusunda kiskanç olduğu söylenen Fransızlar büyük devrimin 200. yılını tam bir kafa karışıklığı ile karşılamıştı.

Fransız basınında 200 yıl önce yaşanan devrime ilişkin taşlamalar, karikatürler gırla gitmiştir. Amerikan komutasındaki gerici saldırının 1989 fırsatçılığında Fransız Devrimi de kurban seçilmiş ve "İngilizce soru sorduğunda, dili bilse de anlamazdan gelir" denilen Fransızlar lanetleme törenlerine katılmışlardır.

Aynı yıl Sovyetler Birliği'nde topun ağzında sosyalizm vardır.

1917 Ekim Devrimi'nin Lenin'in maceracılığı yüzünden zamansız ve yersiz yapılmış bir devrim olduğu, bunun ağır toplumsal maliyetleri olduğu Gorbaçovcu hainler tarafından tartışmaya açılmıştır. Uzaya çıkan ilk insanın giysisinde çakılı duran orak çekicinin gölgesinde.

Okur yazarlık oranı, konutlaşma, işsizlik (daha doğrusu işsizliğin olmaması) gibi konularda rakipsiz değil benzersiz olan ilk sosyalist ülkede devrimin, sosyalist cumhuriyetin meşruiyeti tartışılırken, Türkiye'de de Gorbaçovcu saldırının parçası olan TKP dönemleri, DİSK gazisi işçilere, Barış Derneği'nin aydınlarına, İKD'nin mücadeleci kadınlara "erken devrim yapmaya kalkışmanın sonunda

tüm insanlığa zarar verdiğini" anlatmaktaydı.

Fransızlar Bastil'i basan, düşüncüyü özgürleştiren, kilisenin karanlık taassubuna son veren devrimlerini "biraz da karanlık yönleriyle ele almaya" karar verdikleri sırada oluyordu bu.

1991'de Türkçe'de dile gelen İkinci Cumhuriyet, aynı bağlamda Cumhuriyet'e artık açık bir saldırdır. Cumhuriyet diye diye, Cumhuriyet'e ait her şeyin çürütüldüğü yılların sonunda gelen bu açık saldırıya duyulan ihtiyaç bana sorarsanız iki temel unsura sahiptir.

DÜZENİN KRİZİNİ CUMHURİYET'E FATURA ETMEK

Birinci unsur budur: Kriz. Rejimin yaşadığı tıkanma. Garip ama gerçek: Sosyalizmin dünya çapında bir çözülme ve geri çekilişi yaşadığı yıllarda, Türkiye kapitalizmi de büyük bir tıkanmayı ve bir dizi alanda krizi yaşamaktadır. 12 Eylül'ün karşı-devrimci saldırısının en önemli politik unsuru olan depolitizasyon yapacağını yapmıştır ama artık taşınabilir bir rejim sunmaktan çıkmıştır.

Depolitizasyonun basitçe askeri rejime ve pašalara yapılandırılıp eskiciye satılmasını zorlaştıran bir nokta, yakın tarihin gördüğü en "samimi" burjuva siyasi çizgisininin, açık liberalizmin depolitizasyona fazlaca yapışık durmasıdır.

Burada İkinci Cumhuriyet'in, burjuvazinin, gericiğin, patron sınıfının ülkeye verdiği tüm zararı el çabukluğu ile "Cumhuriyet"e fatura etmek anlamına geldiğini söyleyebiliriz..

Rıfat Bali'nin "İslamcı-Solcu-Liberal ittifakı" başlığını taşıyan makalesinde aktardığı üzere "Ahmet Altan 1923 Cumhuriyeti'nin ve kurucu ideolojisi

Kemalizmin demokratik özden kopuk, saydam olmayan, asli sahibi Türk Silahlı Kuvvetler olan, 'hiçbir çağdaş ülkede olmayan' Milli Güvenlik Kurulu'nun 'tavsiye kararları' verme yetkisine sahip olan, o yıllarda 'Derin Devlet' kavramı henüz popüler kültüre mal olmadığı için ya 'faili meçhuller' veya 'aydınlanamayan sualler' şeklinde atıfta bulunulan 1 Mayıs katliamı, Mehmet Ali Ağca'nın Maltepe Cezaevi'nden kaçırılması, Lockheed Rüşvet Skandalı gibi aydınlığa kavuşmamış olayların gölgelediği, miadını doldurmuş, tarihin gerisinde kalmış, çağ dışı bir ideoloji olduğunu yazıyordu."

Lockheed skandalı, Demirel'le anılan bir olaydır.

1 Mayıs katliamının söz gelimi Kemalist İlhan Selçuk'a mı yoksa İkinci Cumhuriyet'in islamcı ülkücü lideri Yazıcıoğlu'na mı daha fazla yakıştırılacağı sorusunun yanıtı açıktır.

Mehmet Ali Ağca, Mustafa Kemal'in gayrimeşru torunu değildir!

1991'in bir tarih olarak 12 Eylül rejiminin, onun temel argümanlarının (depolitizasyon) tıkanıp nokta olması bir tesadüf değil.

İkinci Cumhuriyet, düzenin, "rejimin" pisliklerini cumhuriyet fikrine ve özel olarak 1923 Cumhuriyeti'nin kurucu çerçevesine fatura ederek rejimi, Türkiye kapitalizmini kurtarmıştır.

SINIFA SALDIRI

Elbette İkinci Cumhuriyet'in burjuvazimize çok hitap etmesinin ikinci nedeni Kemalist Cumhuriyet'in kuruluşunda başvurduğu, sonrasında meşruiyet temeli olarak benimsediği kimi ilkelerin yeni dünyada tasfiye edilmeye ihtiyaç duymasındır.

Cumhuriyet fikriyle, Fransız Devrimi'nin gecikmiş öğrencileri

**BİLİNÇLİ
KÖTÜ YÖNETİM
YOLUYLA ÇÜRÜTÜLEN
DEVLET İŞLETMELERİ,
SİSTEMLİ BİR HALK DÜŞMANLIĞI
İLE İTİBARSIZLAŞTIRILAN KAMU
HİZMETLERİ... CUMHURİYET'E
SALDIRI, BURJUVAZİNİN
EMEÇİ HALKA VERDİĞİ,
VERMEYE ZORLANDIĞI
KAMU HAKLARINA
SALDIRIYDI.**

olarak genç Türklerin 1923'e yükledikleri ideallerle olduğu kadar, Kemalist hegemonyanın politik ihtiyaçları ile de ilgili olan bu ilkelerin sosyalizm sonrası, post-Sovyet dünyanın normlarıyla uyum sağlamadığı açıktır.

Gecikerek gelişen kapitalist Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu pozitivist kalkınmacı aydınlanmanın dinle açtığı mesafe soğuk savaş döneminde epey bir kapanmıştır ama 2000'lere giderken cıvık ve ölçsüz (post-modern yerine) bir yeni dinselleşmenin önündeki engeller kalkmalıdır.

Kamu mülkiyeti, kamusal çıkar, ulusal kalkınma gibi formüller, işçi sınıfını düzene bağlamak için etkili olmuştur ama artık işçi sınıfını ikna etmenin değil üzerinde tepinmenin zamanıdır.

AYDINLANMA İLE HESAPLAŞMADAN BEKLENEN

Din konusunda, 1923'le girişilen liberal kavganın kanımca iki temel beklentisi vardır.

Birisi, Cumhuriyet'in bütün dönemleri boyunca artan biçimde burjuva siyasetinin paydalarına katılmış olan dinci fikir ve örgütlenmenin artık daha serbest, daha açık ve böylece daha yapısal ve daha kontrol altında bir unsur olarak ortaya çıkması istenmiştir. Bunun için Cumhuriyet'in "dini" yer altına ittiği önermesine samimi bir şekilde inanan liberaller, dini gömüldüğü yerden çıkarmak için

didinmiştir.

İkinci beklenti ise, Cumhuriyet'in dinle hesaplaşmasını mahkûm ederken, esas olarak onun "devrimciliğini" gömmektir.

"Halkın dinsel değerlerinin bastırıldığı" gibi önermeler, basitçe inanç özgürlüğü, laiklik gibi terimlerle çizilen alanda bir liberal saldırıdan ibaret değildir. Bu saldırı genel olarak "devrimcilik" fikrinin ve devrimci yöntemlerin kendisini hedef almaktadır.

Sosyalizm sonrası yeni dünya düzeninin ihtiyaç duyduğu özgür bireylerin milleti değil, tanrının ümmetidir. Burada asıl mesele millet-ümmet karşıtlığı falan da değildir. Ümmetçiliğin milliyetçilikle rakip olmadığı son 10 yılda açıkça görüldü. Ümmetçilik, halkçılığın düşmanıdır. Cumhuriyet'in halkı, devrimle, bizzat Cumhuriyet'le yaratılan bir halktır. Veri olan, bir kalabalık olarak orada duran kütle değildir halk. Tanrının, ağanın, beyin elinden kurtarılmadan kimse halk olmaz.

İkinci Cumhuriyet'in açtığı "demokrasi versus cumhuriyet" tartışmasının bu açıdan aslında demokrasiyi tek gerçek (ve fakat istikrarlı olmayan) biçimi olan devrimci demokrasiden kurtarma hedefi vardır.

KAMU: ESKİMİŞ BİR UZLAŞMA ALANI

Cumhuriyet'in artık burjuvaziye ağırlık yapan ve radikal biçimde hesaplaşılması öngörü-

len ikinci unsurunun "kamu" fikri olduğunu söyledik.

Kamu hizmetleri, kamusal çıkar giderek kamu işletmeciliği.

Bunlar bir yönüyle gelişen burjuvazinin de ihtiyaçları ile uyumlu kavramlar oldu. Söz gelimi kamu hizmetleri denilince akla gelen devlet hastaneleri, kapitalist gelişmenin ilk döneminde üretimin önemli bir faktörü olan iş gücünün yeniden üretilmesinde anlamlıydı. İşçinin sağlığı, üretimin sürekliliği demektir ve bir yanı sıra burada oluşan "masrafın" hastaneleri olan devlete yüklenmesinin alternatifi kapitaliste yüklenmesi olurdu.

Fakat bunun ötesinde, "kamu" ekiyle anılan her şey, sermayenin halk kesimlerine verdiği bir ödünü anlatıyordu. Kamusal hakları ver, iktidar garantisini al! Sovyet sosyalizminin çözülmesi bundan kurtulma cesareti verdi.

Detaya girmeye gerek yok. Bilinçli kötü yönetim yoluyla çürütülen devlet işletmeleri, sistemli bir halk düşmanlığı ile itibarsızlaştırılan kamu hizmetleri...

Cumhuriyet'e saldırı, burjuvazinin emekçi halka verdiği, vermeye zorlandığı kamu haklarına saldırıydı. Üstelik iktidardaki burjuvazi, bu hakları yer yer "milli birliğin ve uzlaşmanın" (imtiyazsız, sınıfsız, kaynaş-

mış bir kitle) simgeleri olarak sunmuş, kendi "iyi niyetli" taban kadrolarını bu simgelerin üzerinde yükseltmişti. Buradaki ideolojik birikimin (Kemalizm bir ideoloji değildir gibi vurgularla biraz denetlenen) yeni dünya düzeninin, yeni cumhuriyeti için bir ur olarak görülmesi de çok normaldir.

İkinci Cumhuriyet, Birinci Cumhuriyet'in önceki döneminde sermaye hegemonyasına hizmet etmiş, sosyalizm sonrası dünyada ise sermaye egemenliği ile sürtüşmeye kaçınılmaz olarak giren bu "ara" fikirleri de hedef almıştır.

Acıklı olan, önceki dönemde bu ara fikirlerin kuyruğunda kendini kaybetmiş solun, yeni dönemde yürütülen gerici "hesaplaşmaya" tempo tutması olmuştur.

Türkiye'nin komünistlerinin her iki dönemden de alınırın akıyla çıktığını söyleyerek bitirelim.

■ Mehmet Kuzulugil

KIZIL BAYRAK ALTINDA YEŞEREN BİR KÜLTÜR

Ekim Devrimi ve Kürtler

EKİM DEVRİMİ'NİN ARDINDAN YAPILAN İLK NÜFUS SAYIMLARINA GÖRE KÜRTLERİN SSCB'DEKİ SAYILARI 200 BİN CİVARINDA. BU 200 MİLYONLUK BİR COĞRAFYADA GÖZ ARDI EDİLEBİLECEK BİR SAYI AMA KÜRTLER SOVYETLERDE TARİHLERİNDE EN MUKTEDİR OLDUKLARI DÖNEMLERDEN BİRİNİ YAŞADILAR.

Kürt tarihine dair söylenen ve aktarılan hemen hemen her şey bir "sorunu" işaret ederken orijin olarak da en kalabalık Kürt nüfusunun yaşadığı Türkiye akla gelir.

Kürt tarihi daha çok 1925, 1938 ya da 1990'lardaki olaylar ile gündeme gelirken tarihsel açıdan öne çıkarılmayan bir kesit, 1917 ve Ekim Devrimi...

Sovyetler Birliğindeki Kürtlerin yaşamları incelendiği zaman bugün "Kürt Sorunu" ya da bölgedeki gelişmeler daha çok önem kazanıyor. Aslında biraz da bu nedenle Sovyetler Birliği'ndeki Bolşevik Kürtlerin daha az gündemde tutulduğunu söylemek mümkün.

1917 Ekim Devrimi başladığında Kürtler ayaklanmanın öncesinde kimi sürgünler, savaşlar ve ekonomik nedenlerle Çarlık

Rusya'sı topraklarına yerleşmişlerdi. Yoğunlukla Ermenistan bölgesinde yaşayan Kürtler burada tarım ve çoğunlukla da hayvancılıkla hayatta kalmaya çalışıyorlardı.

Hayatta kalmaya çalışıyorlardı çünkü Ekim Devrimi'nden önce Kürtlerin üretim yapacakları topraklar yok denecek kadar azdı. Ermeni ve Rus toprak ağalarının yanlarında çalışan Kürtler az sayıdaki Kürt toprak ağalarından da aynı zulmü ve riyayı görüyorlardı.

Ekim Devrimi'nin arifesinde ezilen uluslar hapishanesi olarak tarif edilen Çarlık Rusya'nın mahpuslarından biri de Kürtlerdi. Ve fakat tüm halklar gibi boyun eğmeyi Çarlığa ve sömürrenlere karşı emekçilerin sınıf kavgasında yerlerini aldılar.

Ekim Devrimi'nin ardından yapılan ilk nüfus sayımlarında Kürtlerin SSCB'deki sayıları 200 bin civarı olarak gösterilmekte. Aslında 200 milyonluk bir coğrafyada göz ardı edilebilecek bir sayı iken Kürtler tarihlerinin en muktedit dönemlerinden

birini yaşadılar. Edebiyat, müzik, tiyatro, basın yayın, eğitim ve daha birçok alanda Kürtler, tarihlerinin en verimli dönemlerini yaşadılar demek ne abartı ne de yanlış olur.

Sosyalizmin planlı ekonomi ve kültür alanındaki üretimleri ile Kürtler, diğer Sovyet halkları ile eşit haklara ve olanaklara sahip oldular. Örnek olsun Erivan'daki Kürt tiyatrosunun olanakları ve hakları ile Moskova

Ses Tiyatrosu'ndaki emekçilerin olanakları ve hakları aynıydı.

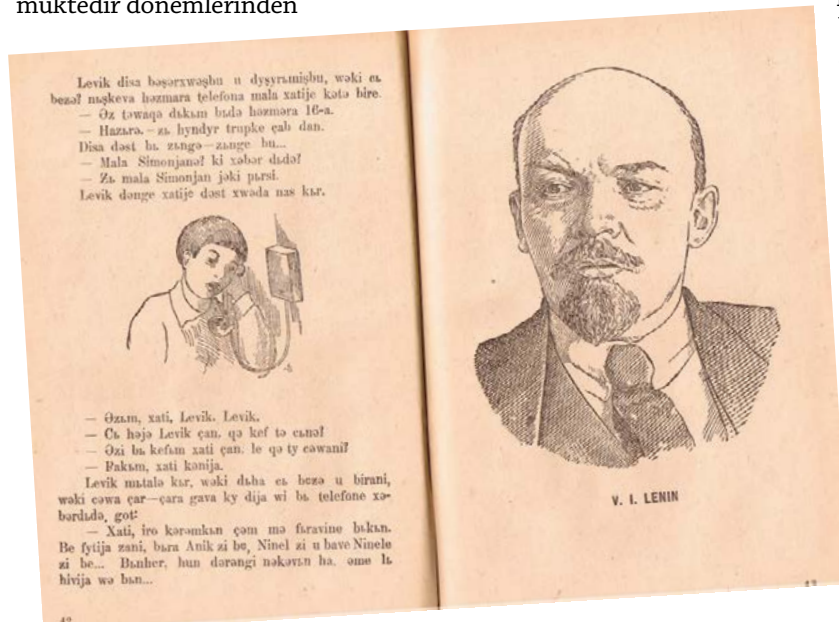
Kürt tiyatrocular faşizme karşı Kızıl Ordu'ya asker toplamak için gösteriler yaparken, Kürt emekçiler Stalingrad Savunmasında Kızıl Ordu'da yer alıyordu. Kürtler akşamları fabrikalarından ve Kolhozlarından döndüğünde Erivan radyosundan Kürtçe yayınları dinliyordu.

Kürt kültüründe ilginç bir ayrıntı da Sovyet Dengbêjleridir. Kürtçe söz ile sesin bulunduğu bu âşık geleneği Kürt coğrafyası dışında sadece Sovyetler Birliğinde bir gelenek bırakmıştır. Stockholm, Paris, Berlin ya da İstanbul Dengbêj geleneği yokken, Sovyet Dengbêjlerinden söz etmek Sovyetlerin Kürt kültürüyle temasının değerli bir ifadesi olacaktır.

Dünya klasiklerinin Kürtçeye çevirisi, anadilinde eğitim alan aydınların üretimleri ve daha nice. Burada en kritik ayırım ise bunun için Kürtlerin bir baskı ya da zulüm görmemiş olmalarıdır. Kürtler, Sovyet topraklarında tüm bu

Latin harfleri ile yayımlanan ilk Kürtçe çalışmalardan biri

Kürtlerin ilk sinema filmi

Kürt tarihindeki ilk sinema filmi, Zarê 1926 yılında Sovyetler Birliği'nde çekildi. Ve Kürt halkı, tarihinde ilk kez kendisine bir aynadan bakar gibi sinema salonlarına doluşuyordu. Stalin'in de seyrettiği filmler Ekim Devrimi'nden daha üç yıl öncesine kadar kanlı bir boğazlaşmanın içine giren Ermeni ve Kürt emekçilerinin kardeşçe üretiminin örneğiydi.

Bolşevik çoban

Kürt tarihindeki ilk Kürtçe roman, Erebe Şemo'nun Kürt Çoban'ı 1935'te okuyucuya ulaşıyordu. Kürtler sadece roman biçimindeki bir üretime sahip olmuyor aynı zamanda kendileriyle aynı yaşantılara şahit olmuş Bolşevik bir çobanın hayat hikâyesini de okuyorlardı.

Bugün kurtuluş adına önerilen ne?

Kürtlerin sosyalist ekonomi deneyimi ve Kolhoz çiftliklerindeki üretimlerin karşısında konulan, ayrıntılarından habersiz olduğumuz "ekonomik demokratik modernite"nin Marksist çizginin dışında konumlanan bir düşünür olarak Chomsky tarafından önerilmiş olması şaşırtıcı değildir.

1917'de öne çıkan iki seçenek, yani proletarya ve burjuvazinin çıkarları arasındaki ayrım bugün karmaşık görülse de sanıldığı kadar anlaşılması zor değil.

Barzani'nin petrole dayalı ekonomisinin geleceksizliği ve handikaplı bir "Kürdistan" projeksiyonu olarak sunulmaktadır. Ortadoğu'da kan dökken çetelerle terbiye edilmeye çalışılan bir halkın belediyelerine kayyumlar atanmakta ve umut

ABD ile görüşmelerde ya da Putin Rusya'sının politik hedeflerinde aranmaktadır. Amerika'daki başkanlık seçimlerine göre şekillenecek bir gelecekte Kürt halkına bir sonuç çıkmayacak.

Bugün İŞİD çetelerinden kurtulan Kürt halkı sermayeye teslim ediliyor. Ve Kürt halkı her geçen gün umudunu yitiriyor.

Katliamlarla yönetilen bir halkın geleceğinde ne özerkliğin ne de kapitalizm içinde tarif edilen demokratik bir alanın getireceği kalıcı çözüm olacaktır.

Sınıf kavgası ulusları ve sermayeyi yenmedikçe ufukta güzel günler yok.

"Sınıfın ulus üzerindeki zaferi", SSCB deneyimi, Kürt halkının geçmişindeki kıymetli bir özel dönem olmaktan öte geleceğindeki yol haritası olarak yorumlanabilir. Türk ve Kürt emekçilerin yönettiği bir ülke düş değil, hayal değil.

İnsanlığın en kötü günlerini yaşıyoruz belki de... Anlaşılan kurtuluş o kadar uzak da değil.

üretimler için ayrıca bir mücadeleye girmemişlerdir. Ya da tersinden bunlar Kürt halkına bahşedilen haklar da değil, edilgen olmaktan öte Kürtler tarafından belirlenen ve üretilen alanlardır. Yani, tüm bu kazanımlar ayrıca bir ulus mücadelesinin kazanımı değil, sosyalizmin günlük hayattaki karşılığıdır.

Bugün, emperyalizmin bir bütün olarak Ortadoğu'ya ve özel olarak de Kürt halkına vadettiklerine bakılınca aslında Kürt halkının bundan 100 yıl önce Sovyet topraklarındaki kazanımlarının çok gerisinde olduğu basit bir okumayla anlaşılacaktır.

Bugün Kürt halkına özerklik adıyla sermayenin bölgesel yorumunu, özgürlük adıyla piyasa ekonomisini, Kürt halkının kültürel haklarının islami ifadesini önerenler bununla da kalmayıp bunlar için halkın kendisini de feda etmesini şart koşuyor.

1990'lı yıllarda Reel Sosyalizmin mağlup olmasıyla birlikte Kürt halkının geleceğinde artık sosyalizmle kıyaslanan öğeler geriye düştü ve artık ABD çözü-

mü ile Avrupa Birliği çözümleri arasında bir ikilem öne çıktı.

Rusya'da 1.Dünya Savaşı'nda yitirilen erkek nüfusundan sonra yetişen tüm kuşağa "yetimhaneler kuşağı" adı verilmiştir. Bu kuşağın Kürtlerinin tüm üretimlerine "yetimler edebiyatı" denilmiştir. Yetimhanelerde bir edebiyat kuşağı yaratan sosyalizme karşı önerilen şeyin kendisi vasat bir edebiyat ve gerici yazarların Kürt düşmanlığı yapmasıdır. AKP'li Muhsin Kızılkaya'nın Kürt halkı adına konuşması işte buradaki boşluğun ifadesi olarak okunabilir.

■ Özkan Öztaş

Haziran Direnişi İçin

BU METİN 2013 HAZİRANI'NDA PATLAK VEREN DİRENİŞİN ARDINDAN TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.

1 Türkiye, AKP'nin ülkeye biçtiği İkinci Cumhuriyet Modeli'ni yırtıp atmıştır. Bu, ülkemizin iç dinamikleriyle birlikte bölge ve hatta dünya gerçeklerinin bir sonucudur.

2 Haziran Direnişi, bu açıdan hem bir sonuç hem de bir etken oldu. Direniş, farklı toplumsal kesimlerde son on yılda birikmiş tepkinin patlaması olduğu için bir sonuç, AKP'nin düşüşünde, maskesinin indirilmesinde önemli bir yer tuttuğu için de bir etkidir.

3 Haziran Direnişi'nin benzersiz yönleri olduğu, otuz yıllık zifiri karanlıktan beklenmedik, görkemli bir patlama olarak ortaya çıktığı doğrudur. Öte yandan, aynı zamanda kitlesel yaratıcılıkla özdeşleşmiş direnişe "nihayet yüzünü gösteren bir ayaklanma modeli" olarak bakıp onu şablonlaştırmak, dondurup sabitlemeye, giderek aynı şekilde tekrarlamaya çalışmak büyük bir yanlış olur.

4 Bir kere, yalnızca Haziran günlerinden değil, geride bıraktığımız on yılda, yaşanan farklı ölçülerdeki kitlesel direnişlerden geleceğe aktarılan, toplumsal kurtuluş mücadelemize ışık tutan pek çok unsur vardır. Tekel işçilerinin direnişi, liselilerin sınav protestoları, kadın cinayetlerine ve kürtaaj yasağına karşı yaygın tepki, üniversitelerdeki eylemler asla göz ardı edilmemelidir. Toplumsal eylem, bir yandan yoğun bir şiddeti göğüslerken, bir yandan da meşruiyetini korumak, haklılığını sürdürmek zorundadır. Geniş kitleler için faşist terör ve şiddet karşısında boyun eğmemenin temel koşulu cesaret, korkusuzluk ya da gözükaralık değildir. Çoğu kez "duyarsız, uyuşturulmuş" yığınlar olarak görülen geniş toplumsal kesimler, yalnız kalmayacaklarını ve haklıklarını kaybetmeyeceklerini bildikleri sürece her türlü saldırıya karşılayabilir.

5 Farklı toplumsal kesim ve dinamiklerin duyarlılıklarının ortak bir potada eritilebilmesi, Haziran Direnişi'nin önemli bir avantajı oldu. Ancak farklı unsurların her birinin kendisini daha belirgin hale getirme yönündeki zorlamaları, toplumsal direnci sağlamlaştırmamakta, aksine dağıtmaktadır. Örneğin, Kürt siyasetinin "direnişe olumlu bakıyoruz, ama Kürt halkının kimlik ve özgürlük sorunlarının daha fazla altının çizilmesi ve öne çıkartılması gerekir" yönündeki zorlaması, "Kürt düşmanı" damar nedeniyle değil, direnişin siyasi doğrultusunun bu tür parçalı yaklaşımlara izin vermemesi nedeniyle bir sorun oluşturmaktadır. Kürt siyaseti yalnızca bir örnek. Benzer zorlamalar nereden gelirse gelsin aynı olumsuz sonucu yaratır.

6 Direnişin güncel sorunu, daha Haziran ayının ilk günlerinde oldukça derli toplu bir biçimde belirginleşen

ideolojik ve siyasi doğrultunun sürdürülmesi ve ileri taşınmasıdır. Yurtseverlik, aydınlanmacılık, özgürlükçülük ve eşitlikçilik ülkemiz tarihinde az görülmüş bir zenginlik, yaratıcılık ve bütünlük içinde Haziran Direnişi'nde ifadesini buldu. Direnişin biçim ve araçlarını da bu bütünlük şekillendirmiştir. Devlet terörünün kalabalık bir polis ordusu ve çirkin bir yandaş güruhu eliyle uygulandığı, acımasız cinayetlerin işlendiği anlarda bile, direniş saldırganlık ve şiddete hep sınır çekmişse, bunun nedeni kitlelerdeki "daha zamanı gelmedi" hissi değildi. Kitle hareketi, kendisini kolay hedef haline getirecek taşkınlıklardan uzak dururken, kabaca "ülke ve dünya kamuoyu nezdinde haklılığını korumak" gibi teknik bir uyanıklık göstermiş olmadı. Hareket, direnme gücünü, provokasyonları boşa çıkartma becerisini, aklını ve estetik yeteneğini, yaygınlaşma özelliğini yukarıda sayılan

değerlerine, aydınlanmacılığa, özgürlükçülüğe, eşitlikçiliğe, yurtseverliğe borçludur. Kitle sağduyusunun kaynağı bunların oluşturduğu bütünlüktür, bu bütünlüğe sahip çıkmaktaki ısrardır.

7 Direnişin simgelerinden biri haline gelen bariyerler, devletin terör örgütünün üzerine sürülen iş makineleri, bu tablo içinde anlam kazanmış, saldırganlık ve şiddetin değil, zorbalık karşısında boyun eğmemenin, şiddete direnmenin simgeleri olmuştur. AKP terörünün adeta bir düşman olarak gördüğü Hatay halkı bile hükümetin yarattığı savaş meydanında dişile tırnağıyla yerini alırken, andığımız sağduyuyu korumuş, bu sayede yurtseverliğine ve özgürlükçülüğüne halel getirmemiş, kavgasının meşruiyetini pekiştirmiştir.

8 Direnişin güncel meselesinin, Haziran'daki nabızı sonbahara taşımak olduğu doğrudur. Öte yandan

Eylül Tezleri (2013)

bunu iki farklı şekilde kavramak mümkündür. AKP hükümetinin, “direnışı sonbahara taşıma” konusunda kitleleri kışkırtmaya çalıştığı birinci kavrayış, salt Haziran’ın “savaşçı” ruhunu yeniden üretmekten ibarettir. AKP, karşısında bundan ibaret bir mücadele bulmak istiyor. Doğru kavrayış, siyasal doğrultunun her somut durumda yeniden üretilmesidir.

9 Örneğin Haziran direnişi, Yeni Osmanlılık kurusuna güçlü bir tepkiyi barındırması. Buradan sonbahara taşınacak olan, savaş karşıtıdır; AKP’nin eline ayağına dolaşmış olan, Suriye halkına dönük düşmanca uygulamaların hesabını sormaktır. Ortadoğu’da düşüşe geçmiş AKP’ye, bir tekme de halkın vurmasıdır.

10 Haziran direnişi, özgür düşüncüyü ve bilimi baskılayarak dinselliği öne çıkartan, dinsel bağnazlığı ile toplumun yaşam alanlarını ve tarzını baskılayan laiklik düşmanı AKP politikalarına güçlü bir tepkiyi ortaya koymuştu. Sonbahara taşınması gereken, düşünce özgürlüğü ve özgür düşüncedir; eğitimin dinselleştirilmesine, tarikat ağları ile gençliğin kuşatılmasına, devlet

yöneticilerinin halife ağzıyla konuşmasına karşı her alanda ve her somut durumda mücadele edilmesidir.

11 AKP döneminde azgınlaşarak devam eden ve ülkenin yağmalanması halini alan özelleştirmeci, liberal politikalar da Haziran Direnişi’nde ortaya çıkan öfkeden nasibini aldı. Sonbahara taşınacak olan, bu kamucu duyarlılığı AKP’nin her somut projesinde yağma ve talanın karşısına çıkartmaktır.

12 Ay yıldızlı bayrağın Haziran direnişinde tuttuğu yeri bir arıza, bir bilinç eksikliği olarak görmek sadece direnişi anlamamak değil, direnişe sırt çevirmektir. Bayrakla simgelenen görüş, komünist şairimizin dizesinde saklı:

Bu memleket bizim! Bu görüşten vazgeçmek ülkeden, halktan vazgeçmektir. Ülke aydınının, sosyalist hareketimizin, özgürlük ve eşitlik neferlerinin artık bu umutsuz ruh halinin eşliğinden bile geçmeye hakkı yoktur.

13 Haziran direnişinin sürekliliğinin sağlanması her şeyden önce bir ideoloji meselesidir. “Sokaklar boşalmasın” paniği, AKP’nin yönlendirme ve kışkırtmaları ile beslenen bir kuruntudan ibaret. AKP, direniş saflarında bu kuruntunun güçlenmesini, direnişçilerin, yanıtlaması kolay adımlar atmalarını arzuluyor. Bu durumda asıl zayıflık sürüp gidecek ve hareket yorgun düşecek... Hükümet buna yatırım yapıyor. Oysa paniğe gerek yok. Yaklaşık iki ay boyunca direnişe katılmış, çeşitli biçimlerde onun parçası olmuş milyonlarca yurttaşın, direnişin ideallerinden uzaklaştığını düşünmek için herhangi bir neden bulunmuyor.

14 Bu aşamada yapılması gereken, Haziran ideallerinin zayıflatılmasına, bölünüp parçalanmasına izin vermemektir. Bunun yolu halkın örgütlenmesinden, örgütlü kılınmasından geçiyor. Sokak direnişleri, geride bıraktığımız aylarda bir “ör-

gütlenme” biçimi de oldu. Öte yandan bu, olası tek örgütlenme biçimi olmadığı gibi şablonlara, biçimsel standartlara da indirgenemez. Sokak direnişindeki örgütlenmenin temel yönleri kitesellik ve yaratıcılıktır.

15 AKP’nin marjinalleştirme tuzağına düşülmemelidir. Direnişi sonbahara taşıma kararlılığı ile halk hareketi niteliğinin korunması tek bir bütündür. Direniş, devrimci kesimlere ve onu çevreleyen gençliğin militanlığına daralmamalı, son bir “onur kavgası” ile sönmülmemelidir. Böyle bir sonucun, direnişin kazanımlarını kendine yontacak statükocu muhalefete yarayacağı unutulmamalı, buna izin verilmemelidir.

16 Direnişin dinamik gücü olan gençlik, direnişin tek ya da ana unsuru değildir. Ana-babalarının 30 yıl süren ataletini kıran gençlerin, onların yerine değil, onlarla birlikte mücadele ettiği de unutulmamalıdır.

17 Somut olarak, yukarıda saydığımız noktalar ihmal edilip direniş kendisini polisle çatışma, sokak barikatları ve havai fişeklerle sınırlamakta ısrar ederse, bunun sonucu, yurtseverlik, aydınlanmacılık ve özgürlükçülük ideallerinin sulandırılmış bir biçimde düzen muhalefetine teslim edilmesi olacaktır.

18 Direniş durmamalıdır ve durdurulamaz. Türkiye Komünist Partisi bunun için görev başındadır. Direnişin ideallerini, siyasal doğrultusunu ve oluşturduğu karşıtlıkları yeniden üretmek ve örgütlemek görevi bütün yoldaşlarımızın önünde durmaktadır. Anlatmak, kazanmak, örgütlü kılmak ve cesaretlendirmek zorundayız. Bunun için sadece vicdanı ve cesareti değil, akli ve yaratıcılığı harekete geçirmek zorundayız. İnanıyoruz, iddia ediyoruz ve biliyoruz: İnsanlık kazanacak. Sosyalizm kazanacak. Emperyalistler, savaş kışkırtıcıları ve uluslararası gerici kaybedecek.

■ Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komite
19 Eylül 2013

18. ULUSLARARASI KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİ TOPLANTISI HANOİ'DE YAPILDI

Komünistlerin uluslararası toplantısı

GEÇEN YIL İSTANBUL'DA DÜZENLENEN IMCWP TOPLANTISININ EV SAHİPLİĞİNİ KOMÜNİST PARTİ ÜSTLENMİŞTİ. BU YILKİ TOPLANTI 48 ÜLKEDEN KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNİN KATILIMIYLA HANOİ'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Bu yıl yapılan 18. IMCWP toplantısının ev sahipliğini, geçen yıl İstanbul'daki oturumlarda Vietnam Komünist Partisi üstlenmişti. Toplantı 28-30 Ekim tarihlerinde 48 ülke ve 58 partiden toplam 108 delegenin katılımıyla Hanoi'de gerçekleştirildi. Ayrıca toplantı sırasında Solidnet'in Çalışma Grubu iki toplantı yaptı ve karar önerilerini delegelerin onayına sundu.

Toplantılarda geçen yüzyılda sosyalist devrimini yapan partilerin iktidarda olduğu ülkelerin delegeleri hazır bulundu: Vietnam KP, Çin KP, Küba KP, Laos Halkının Devrimci Partisi ve Kore İşçi Partisi. Türkiye'den Komünist Parti'nin katıldığı toplantının en genç partisi ise geçen sene Solidnet listesine İstanbul'daki 17. toplantıda kabul

edilen Avusturya Emek Partisi oldu.

Toplantının temel konusu 2016'nın Şubat ayında İstanbul'da yapılan Çalışma Grubu toplantısında "Kapitalist kriz ve emperyalist saldırganlık - Barış, işçiler ve halkın hakları ve sosyalizm için mücadelede komünist ve işçi partilerinin strateji ve taktikleri" olarak belirlenmişti. Her delege yaptığı konuşmada ağırlıklı olarak kendi ülkesinde yürüttüğü mücadeledeki strateji ve taktiklere değindi. Delegeler arasında yoğun paylaşımlar yapılırken toplantıda başlıca şu kararlar alındı:

1-19. IMCWP'nin önümüzdeki yıl Ekim Devrimi'nin 100. yıl dönümü olması nedeniyle Rusya'da düzenlenmesine ve toplantıya Rusya Federasyonu Komünist Partisi'nin ev sahipliği

yapmasına karar verildi.

2-Çalışma Grubu'nun bileşimi üzerine İstanbul toplantısında alınan kararlar doğrultusunda 19 ülke üye olarak seçildi. Ancak geçen sene alınan kararlarda grup bileşiminin üç yıl boyunca sabit kalması hedeflenirken bu seneki toplantıda bir değişikliğe gidilerek önümüzdeki yıl Çalışma Grubu'nun yeni katılımcılara açık olması kararlaştırıldı.

3-Toplantılarda bir yıl şimdi olduğu gibi partilerin bir tema etrafında bildirimlerini sunması ve diğer yıl daha derinlikli olarak bir temanın tartışmaya açılması na karar verildi.

4-Kazakistan KP'nin yasaklanmasından sonra faaliyetlerini durdurmasının ardından, şu anda aktif olan Kazakistan Sosyalist Hareketi Solidnet listesine kabul edildi.

Çalışma Grubunun yeni bileşimi

AKEL

Bohemya ve

Moravya KP

Brezilya KP

Filistin KP

Güney Afrika KP

Hindistan KP

Hindistan KP (M)

İspanya KP

Komünist Parti,

Türkiye,

Küba KP

Lübnan KP

Nepal KP (UML)

Portekiz KP

Rusya Komünist İşçi Partisi

Rusya Federasyonu KP

TUDEH

Ukrayna KP

Vietnam KP

Yunanistan KP

Toplantının ikinci gününün akşamında Vietnam Komünist Partisi genel sekreteri Nguyen Phu Trong delegeleri Vietnam KP Merkez Komite binasında kabul etti.

KOMÜNİST PARTİ'NİN TOPLANTIYA SUNDUĞU BİLDİRİ

YAKLAŞAN FIRTINA

18. IMCWP'nin Hanoi'de 28-30 Ekim 2016 tarihlerinde yapılan toplantısına KP, Türkiye'nin temsilcisi olarak katılan Merkez Komite üyesi Erhan Nalçacı, toplantıda sunduğu bildiri şöyle:

Sevgili Yoldaşlar,

Türkiye'de yaşanan toplumsal ve siyasi olaylar, komünistlerin bunlara müdahalesi muhakkak özgünlükler taşıyor. Öte yandan Türkiye'nin yakın tarihi, emperyalist sistemin ve kapitalizmin derin bunalımının bütün yansımalarını gösteriyor. Bu nedenle bu kısa konuşma süresi içinde Türkiye'de olup bitenlere değinmek yararlı olacak.

Türkiye kapitalizmi, özellikle 1990 sonrasında, emperyalist sistemle bütünleşme olarak tanımladığımız yeni bir sermaye birikim dönemine göre dönüştürülmeye başlandı. Dünyanın bir çok yerinde olduğu gibi, sosyal devlet uygulamaları büyük ölçüde kaldırıldı, emek rejimi işçileri yüksek sömürü oranlarına mahkum edilecek şekilde kuralızsızlaştırıldı. Özelleştirmeler yoluyla sermaye sınıfına büyük kaynak aktarıldı. Uluslararası sermayenin önündeki yasal engeller temizlendi.

1990 öncesindeki işçi sınıfının uyanışına karşı dinci gerici, sermaye sınıfı tarafından tercih edilen bir politika oldu. Sermaye sınıfı üyelerinin yaşam pratiklerinden bağımsız olarak işçilerin aklına dönük saldırı sermaye sınıfının genel politikasıydı. Son 15 yıl içinde Türkiye'de rejimin laik özellikleri büyük ölçüde tahrip edildi.

Ancak rejimdeki bu değişiklik, yeni sermaye birikim yönteminin, Türkiye sermaye sınıfının yapısında yol açtığı değişikliği gözümüzden kaçırmamalı.

Türkiye sermaye sınıfı özelleştirme yağmasıyla birlikte önemli bir birikim elde etti ve Türkiye kökenli tekeller bütün yakın coğrafyaya sermaye ihraç etmeye başladılar. Diğer ülkelerin de benzer bir emperyalist entegrasyon sürecinden geçmeleri işlerini kolaylaştırdı. Korunmasız emek gücü ve pazar olanakları için dört saatlik uçuş mesafesinde önemli yatırımlar yaptılar.

1990 öncesinin gümrük duvarları ile korunan, iç piyasa için meta ve hizmet üreten tekeller artık yayılmacı bir mantıkla davranmaya başladılar. Örneğin Türkiye'nin Somali'de askeri üs kurması veya Suriye'de kendi hegemonya alanını yaratmaya çalışması ancak bu yayılmacı hırsıyla açıklanabilir.

Türkiye sermaye sınıfındaki bu değişiklikler Türkiye'nin emperyalist sistem içindeki yerinde de yeni arayışlara yol açtı. 1990 öncesi Türkiye sermayesinin ABD'ye bağılılığı Sovyetler Birliği'ne karşı duyduğu sınıf korkusu nedeniyle mutlak bir özellik gösteriyordu. 1990 sonrasında ise Çin ve Rusya'nın güçlenmesinin neden olduğu emperyalist hegemonya krizinde köklü bir dönüşüme gitmeden daha serbest davranma eğilimi gösterdiler.

Gerici olan Türkiye sermaye sınıfının emperyalizmin kanlı bir saldırı örgütü olan NATO ile bir problemi yoktu, yine batı emperyalizminin finans kuruluşlarına göbekten bağılıydılar. Buna karşılık örneğin Rusya ve İran ile çok yönlü çıkar ilişkileri kurmak istiyorlardı. Bu devletlerin oluşturduğu kapitalist ittifakı rakip gören ABD ise onları ekonomik ve askeri olarak kuşatmaya dönük hareket ediyordu.

Emperyalist hegemonya krizi sürekli olarak Türkiye'ye yansımaya ve kriz dinamiği olmaya başladı. ABD Türkiye siyasetinde, aslında yayılmacı bir siyaset güden ve ABD çıkarları ile çelişen siyasi aktörleri tasfiye etmeye başladı.

Öncelikle 2007-2009 döneminde, Türkiye'de bir sermaye partisi gibi davranan askerler AKP'nin kurduğu kumpasla tasfiye edildiler.

Ancak nesnel zemin, yani Türkiye sermayesinin ikizlülük, karaktersiz çıkar ilişkileri aynı krizi tekrar yüzeye taşıdı. 2000'li yılların başında Türkiye'deki rejim değişikliğini yapmak üzere kurgulanan AKP; Gülen cemaati, Türkiye gericiğinin diğer kanadı ve liberallerden oluşturulmuştu. Bir süre sonra doğrudan ABD ile organik ilişkisi olan Gülen Cemaati emperyalist hegemonya krizinde daha pragmatik bir çizgi sürdürmeye başlayan Erdoğan ve ekibini tasfiye etmek için düğmeye bastı. İstenen ABD'ye pazarlıksız biat eden bir Türkiye burjuva siyaseti yaratmaktı. Bu süreçte sosyal demokratların ve Kürt siyasetinin oyunun bütün kurallarına uyduğu görüldü.

15 Temmuz darbesine bu şekilde gelindi ve aynı kriz dinamiği devam ediyor, yeni tasfiye dalgalarının gelmesi bekleniyor.

Komünist Parti'ye gelince, bu koşullarda temel ilkelerimizden asla ödün vermedik.

Öncelikle sermaye sınıfı içinde, hiçbir zaman daha iyi, ilerici özellikler taşıyan ve ittifak unsuru olabilecek bir kesim tanımlamadık. Sermaye sınıfını bütün özellikleri ile gerici bir sınıf olarak ele aldık.

Bununla ilişkili olarak, devrimi aşamalar olarak tarif etmedik ve Türkiye'de sosyalist devrimin güncel olduğunu iddia ettik. Tabi ki işçi sınıfının hakları için mücadele ettik, fakat bunu işçi sınıfının iktidar mücadelesi bağlamında değerlendirdik.

15 Temmuz darbesini bir ABD darbesi olarak karşımıza aldık ancak aynı burjuvazinin ürünü olan AKP ve Erdoğan'a karşı da mücadelemizi sürdürdük ve sürdürmeye devam ediyoruz.

Emperyalist hegemonya krizinde ilerici bir taraf olmadığını ve bu gerilimin bir emperyalist paylaşım savaşını öncelendiğini farkındayız. Öte yandan bu kriz Türkiye'de olduğu gibi, giderek derinleşen meşruiyet krizlerine yol açıyor ve düzeni zayıflatıyor. Devletin mezhepleşmesi, ikiye bölünerek zayıflaması ve daha büyük felaketlere doğru yol alması işçi sınıfının öncü siyasi partisine önemli görevler yüklüyor. Bu görevlerin başında işçilerden devrimci bir sınıf yaratmak ve hırsıyla devrimini aramak var.

Bu koşulların Türkiye'ye özgün olmakla birlikte evrensel bir özellik gösterdiğini söylemişim. Bu bizlere çok daha fazla enternasyonalist sorumluluklar yüklüyor.

KP, Türkiye 17. IMCWP toplantısında olduğu gibi, partilerin bir arada olmasını ve yaşadıkları farklı siyasi deneyimleri paylaşmalarını önemsiyor ve bu birlikteliğin devamı için olumlu ve yapıcı bir rol üstlenmeyi sürdürüyor. Hiçbir partiyi statik olarak değerlendirmiyor ve deneyimlerin ışığında, kendimiz de dahil, şu veya bu şekilde değişimlerin yaşanacağını fark ediyor.

Öte yandan emperyalist sistemin hegemonya krizini de yaratan kapitalizmin krizinin bu şekilde gitmeyeceğini ve dünyanın bir altüst oluş dönemine doğru hızla yaklaştığını düşünüyor. Yaklaşan bu fırtınada içimizden bazı partiler devrim yanında ipi göğüslemek için ileri doğru atılacaklardır.

Yaşasın sosyalist devrim!

Yaşasın enternasyonalizm!

Erhan Nalçacı
KP, Türkiye, Merkez Komite üyesi
Uluslararası İlişkiler Sorumlusu

TÜRKİYE'DEN DÜNYAYA, KOMÜNİST HAREKETE GÜÇLÜ SOLUK

Gelenek 30 yaşında

1986 YILINDA BU SÖZLERLE
YOLA ÇIKMIŞTI GELENEK:
GELENEK, ARAMA GEREĞİNİ
DUYANLARA VE ARAMASINI
BİLENLERE SAĞLAYABİLECEĞİ
GÜÇLÜ SİLAHLARLA, GEÇMİŞTEN
GÜNÜMÜZE UZANIYOR.
GELENEK, YARATICI BİR BAŞTAN
DEĞERLENDİRME SONUCU
KAZANDIĞI ZENGİNLİK VE
TUTARLILIKLA GELECEĞE ÇOK DAHA
İYİMSER GÖZLERLE BAKMANIN
KOŞULLARINI OLUŞTURUYOR

1986 Kasım ayında Gelenek'in ilk sayısı kitapçı raflarında yerini aldı. Bugün komünist hareketin teorik yayın organı olarak yayını sürdürülen Gelenek ülkemizin en eski Marksist dergisi.

Bu hafta Gelenek'in otuz yıl önceki "Çıkarken" yazısını Boyun Eğme okurlarıyla paylaşıyoruz. Otuz yıl önce Gelenek nasıl bir Türkiye'ye, Türkiye soluna doğmuştu, mücadelemiz nasıl bir çerçeveye oturuyordu, hatırlamanın öğretici olacağını düşündük.

ÇIKARKEN

Gelenek, okurlarına ilk "merhaba"sını derken, bir noktayı açık seçik belirtmekte yarar görüyor: *Gelenek* Türkiye solunda birlik oluşturmaya yönelik bir perspektifle ve bu doğrultuda bir platform yaratma misyonuyla yola çıkmıyor. *Gelenek*'in kendisi için saptadığı amaç, bir cümleyle şöyle özetlenebilir: Ülkenin bugünkü ortamı ve koşullarından hareketle geleneksel sol'un Türkiye'de yeni bir ruha, canlılığa ve yaratıcılığa kavuşabilmesine katkıda bulunmak...

Genel olarak bakıldığında Türkiye'de bugün geleneksel sol ve Yeni Sol olarak iki ana küme giderek belirginlik kazanıyor. Yeni Sol, başka ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de, küskün aydınları, özel küskünlük alanlarına ilişkin teorik "söylem"lerle rahatlatan, belki de "hafifleten" eklektik ve apolitik konumuna yerleşiyor. Bu yerleşmeyle birlikte, Yeni Sol'un eskime süreci de başlamış oluyor. İkiyüz yılı aşkın bir mücadele geleneğinin tek mirasçısı olmas gereken geleneksel sol ise, ekonomist ve dar pratikçi zorlamaların yola çıktığı hantallığından bir türlü kurtulamıyor. Yalnızca son 6 yılın getirdikleriyle açıklanamayacak, acı bir gerçek duruyor ortada: Sosyalizme yönelik en beylik saldırı ve çarpıtmalar yanıtız bırakılabiliyor, suskunlukla geçiştirilebiliyor. Daha kötüsü, belirli alanlardaki inkarcılık, gelişkin solcu olmanın önkoşulu bile sayılabiliyor. Bir yanıyla bakıldığında Türkiye solu, 1961-71 dönemi kazanımlarını bile yitirmiş görünümü veriyor.

• İşte bu noktada gelenek, arama gereğini duyanlara ve aramasını bilenlere sağlayabileceği güçlü silahlarla, geçmişten günümüze uzanı-

5

Birlik, ortalamacılık,

1986, aradan altı yıl geçmiş, seçimler yapılmış olsa da 12 Eylül'den çıkışın tamamlandığı bir tarih değildi. Türkiye'de sol yeniden yapılanmaya devam ediyordu.

Yenilgi dönemlerinin, başarısızlıkların tipik parçasıdır, birlikçilik. 1986 civarında da solun aşamadığı sorunların çaresini birleşmekte, yan yana gelmekte gören girişimler söz konusuydu. *Gelenek* "Çıkarken" yazısında görüldüğü gibi bu konuda asla ürkek davranmadı, lafı dolandırmadı. *Gelenek* birlik girişimlerine karşıydı!

Birlik sözünün fetişleştirildiği bir ortamda bu konumlanmış cüretlidir. Birlikçilerin önemli bir kısmı bunu deli cesareti olarak görmüş ve kolay bir polemik konusu olarak ele almışlardı. Oysa birlik arayışlarının çok önemli ve kesinlikle giderilmesi mümkün olmayan bir açığı vardı. Birlik, bir ara yoldur. Birleşenlerin asgari ortaklıkları birliğin çizgisini belirleyecektir. Eğer hareketin yükseldiği bir

yor. Gelenek, yaratıcı bir baştan değerlendirme sonucu kazandığı zenginlik ve tutarlılıkla, geleceğe çok daha iyimser gözlerle bakmanın koşullarını oluşturuyor. Türkiye'de, bir uçta "günceli bir mitos olarak yaşama" çıkmazının, öteki uçta ise aynı güncelleme bu kez bir "mesai" anlayışının darlığı içinde yaklaşma olgusunun karşısına, doyurucu yanıtları ile, gelenek çıkıyor.

Görev, bu mirasın hakkını vermektir. Türkiye solunun 20. yüzyılın son çeyreğinin hakkını vermesi, bu mirasın hakkını vermesiyle mümkündür.

Geleneksel sol bu mirasın tek ve doğal temsilcisidir. Nesnel olarak böyledir. Öznel olarak da böyle olmak zorundadır. Ancak, bir batılı Marksistin yıllar önce değindiği bir tehlike doğrultusunda, geleneksel solun üzerine örtülen ekonomist eğilimli yorum, seçkin aydın kesimlerinin bu çizgiye gereğince yakınlık duymalarını engellemiştir.

Oysa, devralınan mirasın zenginliği, bu tür örtü ya da kalıpları silkip atabilecek güce fazlasıyla sahiptir. Sorun, bu atılımın gerçekleştirileceği teorik müdahale alanında titiz ve cesur olabilmektir.

Önümüzdeki yılların Türkiye'sinde, sol hareketteki belirginleşme süreci, kimi yönleriyle 1961-65 dönemindekine benzer bir çeşitliliğin içinde gelişecek. Bunu teorik planda hareket alanını genişleten bir avantaj saymak mümkündür. Yine öyle görünüyor ki Türkiye solunda farklı teorik odakların varlığını kabul etme, söylenenleri dinleme, yeni araştırma eğilimi de bir süre daha devam edecektir. Bu ortam, en iyi biçimde değerlendirilmelidir. Özetle Türkiye solu 1961-65 döneminin yüzeysel ayrışma sürecini bu kez olabildiğince derinliğine yaşama- malıdır.

Gelenek, bu süreç içerisinde üzerine düşen görevi yerine getirme amacıyla yola çıkıyor.

Gelenek, geçmişten devralınan teorik-pratik mirasın, zaman zaman ortaya atılan ve kalıcılığa sahip kimi standart yorumların ötesinde bir zenginlik içerdiğine inanıyor.

Gelenek, geçmişin mirasına yaklaşımda, sorumsuzluktan uzak kalan bir serbestlik ve yaratıcılığın, dünyamızı ve ülkemizi değerlendirmede yeni perspektifler açabileceğini düşünüyor.

Hep birlikte, geleceğin güvencesi yapabilme umuduyla...

6

Kısa kavramlar sözlüğü

Geleneksel sol: Gelenek dergisinin kullanımını güçlendirdiği kavramlardan biridir geleneksel sol. Bugünden geriye doğru gidildiğinde kapitalist dünyada komünist partiler işçi sınıfının öncü siyasal örgütleri olarak karşımıza çıkıyorlar. Bu partiler topluluğu arasında ideolojik ve siyasal farklar açılmış olmasının sonucunda bugün tek bir uluslararası hareketten söz etmek bile su kaldırı hale gelmiştir. Geleneksel solun geleneğinden kastedilen 19. yüzyıl Marksizminden gelen ana kolun Ekim Devrimi ve Komintern'den süzülerek komünist partiler adını almış halidir kabaca. Buranın içinde geleneği üstü kapalı veya açıkça reddeden partiler 1986'da da vardı. Dolayısıyla geleneksel sol bir anlamda bir soyutlama olarak anlaşılmalıdır. Geleneksel solun tarihinden kaynaklanan birtakım gölgeler de vardır. Bunlardan biri olan ekonomizm "çıkarken" yazısında hatırlatılıyor. Ekonomizmin Marksist entelektüel üretkenliği partilerden uzağa itmesi de bir diğer doğrudur. Genel olarak geleneksel sol teorik olarak kuru, politik olarak da gündelikçi, pragmatik bir izlenim bırakmış olmuştur. Gelenek'in iddiası bu verilere karşın partili solun reel sosyalist ülkelerin deneyimlerinden Ekim Devrimi'ne, oradan Komün'e, Komünist Manifesto'ya uzanan derinliğinin yeterli zenginlik içerdiği yönünde olmuştur.

Yeni sol: Sözü edilen geleneksel koldan yaşanan kopuşlar sistematik hale geldiğinde karşımıza reel sosyalizm deneyimini reddeden veya hafife alan, Marksizmin temel kategorilerini, örneğin ekonomik yapının öncelikli belirleyiciliğini önemsizleştiren, işçi sınıfının rolünü yeni toplumsal hareketler tabelası altında çeşitli dinamiklerle eşitleyen bir "ekol" çıkmıştır. Bu ekolün çeşitli türlerde apolitik girdilerle solu bozmanın ötesinde, topluca liberalizme meylectiği söylenebilir. Yeni sol Gelenek'in yeni bir kadrolaşmanın da aracı ve çağrıcısı olduğu bir dönemde solda örgütsüzlüğe methiye düzmeye de yarıyordu. Gelenek birçok tezini yeni solla polemik halinde derinleştirdi. Gelenek teorik üretim ve yaratıcılığın yeni solcuların ayrıcalığı olduğu yolundaki efsanenin kırılmasını sağlamıştır.

kabullenilmiş yenilgi...

evrede değilseniz, ileri hedefler şekillendirilmesi kolaylıkta mümkün olmuyorsa, ortaya adı üstünde "vasat" bir sentez çıkar. Solun tarihindeki cephe politikaları her zaman bu sorunla malul olmuşlardır.

1980'lerin ortalarında solda birlik fikirlerinden demokrasi mücadelesi veren bir sol dışında bir şey çıkamazdı. Örgütlenmenin yeniden toparlanması demokrasi mücadelesi programıyla denendiğinde ortaya işçi sınıfının hakiki ihtiyacının çok dışında bir tablo çıkmak durumundaydı.

Sol yenilmişti ve üstelik Sov-

yetler Birliğinde esen rüzgarlar koskoca bir tarihsel deneyimin gözden geçirilmesi yönündeydi. Reel sosyalizm henüz çözülmeye uğramamıştı, ama dünya soluna güç vermiyordu.

Yeni sol kesimler ise neo-liberal burjuva ideolojisinin atağı karşısında titremeye çoktan başlamıştı. Bu atağa göre işçi sınıfı değişmiş ve önemsizleşme yoluna girmişti. Proletaryaya elveda saati çalıyordu. Kamu mülkiyeti ve kamu işletmeciliğinin verimsizliği sorununu özelleştirmeler yoluyla ve piyasanın dinamizmiyle çözmek mümkündür. Avrupa'da

esen barış rüzgarları, Avrupa Birliği'nin bir uygarlık projesi olarak sunulması emperyalizmi de saldırgan karakterinden çıkarabilir, dolayısıyla anti-emperyalist vurgular terk edilebilirdi. Kaldı ki, anti-emperyalizm insanlığın ulusal sınırlara hapsedildiği bir çağa aitti. Oysa ulus devletler küresel kapitalizm koşullarında arkaik hale geliyordu...

Bu ortamda solda birlikçilik vasata teslim olmak olurdu ve vasat yenilginin ta kendisiydi.

Oysa solun ihtiyaç duyduğu

sosyalizm iddiasının, sosyalist devrim programının güncellenmesi, işçi sınıfının devrimci rolünün hatırlanmasıydı. Gelenek bu politik gerekçelerle birlikçiliğin karşısına dikildi. Bunu zaman zaman kimi birlik platformlarının içinde tartışarak da hayata geçirecek, bu tartışmalar yoluyla kadrolaşmasını hızlandıracak ve işçi sınıfı partisinin yeniden örgütlenmesi yönünde hız kazanacaktı.

■ Aydemir Güler

